

SZERKESZTŐSÉG TELEFON 1-77

Ejéki telefon (nyomtatás) 2-02

KIADÓHIVAT

Str. Bz.

ELCIZETÉS

Egész év

Felevente

Negyedévente

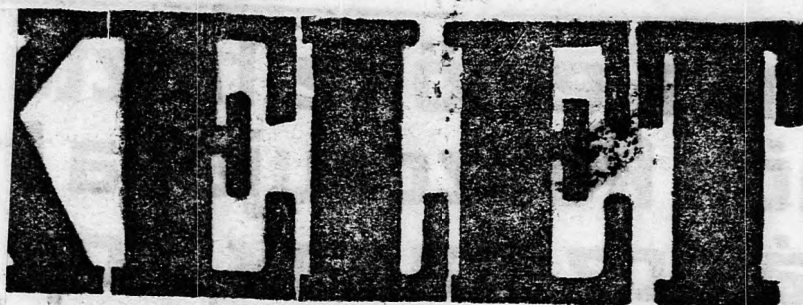
Egy hónap

X évfolyam

1929 Május 5 Vasárnap

5689 év Niszán 25

Ara 5 lej

Dr. Ramaseter Róbert
Disztér 2. lte. 8.
Budapest

Kolozsváron hirdetések a

Rudolf Mosse S. A.

Str. Reg. Maria No. 36. Tel. 4-13

és a

LLOYD EXPRESS

Str. Geln No. 20. Telefon 14-55

hirdetési irodák vesznek fel.

ZSIDÓPOLITIKAINAPILAP

Fegyverropogások között

Európa fővárosai tíz év óta megszokták már, hogy időnként lövészárok lesznek a Bulvárdokból és Ringekből és a végsőkig felzigatott szenvedélyek fegyverropogások közepette keresik a maguk igazát. Tíz esztendő óta lövöldöznek az európai fővárosok uccáin sasok, levették stálhelmeik, heimwerek és kommunisták hol egymásra, hol pedig a békés járókelőkre, akiknek legtöbbször semmi közük nincs ahhoz, amiért történetesen ver folyik az uccákon s egyetlen vágyuk az, hogy hagyják ki őket ebből a pokoli játékból.

A legújabb polgárharcoknak központjában a berlini események állnak. Nem lehet szó nélkül elmenni a vérről mosott berlini uccák mellett, amelyek óráról-óra megkivánják a maguk új és új áldozatait. A berlini kommunisták felakarták használni május elsejét arra, hogy kirobantsák a forradalmat. Európa szőles néprétegeinek ez a véres forradalom épen úgy nem kell, mint ahogy nem kellett annakidején a világháború.

A helyzet egyébként egészen azonos, csak a szerepek cserélődtek fel. Ahogy 1914-ben az imperialista kormányok mint valami sakkfigurákat küldték a vágóhídra a munkások és kispolgárok millióit, úgy mozgatja mostan a sakk-táblát a szovjet imperializmus. A szovjet diktátorok imperialista politikájuk érdekében úgy rohamoztatják meg most a gyárak munkásaival Berlin uccáit, mint egykor a K. u. k. generálisok a Doberdót. Egy szemernyivel sem kevesebb bennük a lelkiismeretlenség és cinizmus, mint a reakció vezéreiben, hiszen tudják, hogy ennek a kétségbeesett és vakmerő támadásnak már előre meg van pecsételve a sorsa s a májusi berlini uccai harcok amellől, hogy néhány embernek életébe kerülnek, még jobban meg fogják néhezíteni a munkások helyzetét. Eredmény helyett veszteség fogja sújtani a barrikádharcosokat és a moszkvai agitátorok ennek biztos tudatában könnyelmű nemtorodomsággal idézik fel a véres eseményeket.

A néphíztosok a maguk biztos kényelmében olyan nyugodtan huzódnak meg, mint az egykori hadvezérek a főhadiszállásokon. Amiképen Vilmos császár sem sietett a döntő pillanatban csapatainak élére, hogy katonáival együtt essen el a becsület mezején, amely halálnak szépségét és magasztosságát annyira meggyőzően tudta alattalóival elhitetni, azonképp Stalinnak sem sürgős, hogy a barrikádharcosok élére álljon és velük együtt vivja ki a vörös Berlint és megelégszik azzal, hogy helyette csak a névtelen százak hullanak el az eszméért.

Trotzkij, aki éveken keresztül az egész európai kontinens lángbaborítását követelte, most amikor egykori harcostársaitól megtagadva hazátlanul bolyong Konstantinápolyban, bebecsátást és megedekjogot kért egymásután valamennyi polgári államtól, amelyeket egy pillanattal sem habozott volna sohasem rombadönteni Van valami logikátlanság ezekben a cselekedetekben, olyan logikátlanság, amely kétségbevonhatatlannal be igazolja, hogy a jobb és baloldali diktátorok természetrajza egyforma és minden militarista megnyilatkozásnak a névtelen tömegek adják meg az árát, akiknek holttestéből szakadatlanul nőnek a

piramisok a világ minden táján. A jobb és baloldali diktátorok közepében lassan lassan elvész a humanista gondolat, amely véráldozatok és testvérharcok nélkül akarja megtalálni az utat az emberiség harmóniájához. De a szüntelen fegyverropogásból ha erőltlenül és ha gyöngön is, mégis kicsendül a humaniz-

mus biztató hangja, amely sohasem halt meg, csak elhalkul és amely, ha egyszer kitisztul majd a gyűlölségek köde, talán mégis urrá lesz a világon.

A berlini kommunistáknak nem sikerült általános sztrájkot provokálni

Tovább folynak a barrikádharcok Berlin uccáin. Huszonegyre emelkedett a halottak száma. A birodalmi kormány minisztertanácsot tartott a zavargások ügyében

(Berlin, május 4. Az Új Kelet tud.) A kommunista tüntetések, melyek május elsejével vették kezdetüket, a tegnapi nap folyamán is tartottak. A helyzet teljesen a Spartakusz-harcok idejére emlékeztet. Újra táblák jelentek meg Berlin uccáin, melyeken röviden ennyi van felírva: „Vigyázat, itt lönek!” A rendőrség a külvárosok házáinak tetőin fényzőrókat és géppuskákat helyezett el, amelyekkel végigvilágította a sötét uccákat és az egyes csoportosulásokra gépfegyvertűzet szórt. A gépfegyvertűzek hatása alatt egyes barrikádokat sikerült is megtisztítani. A város több helyén azonban még tegnap is változatlan erővel folyt a küzdelem. Az Allerstrassén formális tüzharc folyt le a kommunisták és a rendőrség között. A harcnak már eddig is sok halottja és sebesültje van.

A zendülést a vörös frontarcosok készítik elő

A forradalmi jellegű zendülés főszéke, mint az kétségtelenül megállapítást nyert a vörös frontarcosok szervezete. Valószínűnek tartják, hogy ezt a szervezetet a hatóságok fel fogják oszlatni.

Berlin rendőrfőnöke, Sörgiebel, az éjszaka folyamán végigjárta a berlini külvárosok csatutereit, ahol a kommunisták mindenütt golyózóporral fogadták.

A golyók azonban, különös szerencse folytán, nem találták el a rendőrfőnököt. A zendülésnek eddig huszonegy halottja és százharmincöt súlyos és több száz könnyebb sebesültje van. A kommunisták harcmodora a végsőkig elszánt metódusokat alkalmaz. Fegyvertűzzel fogadják az egészségügyi osztagokat és a mentőket is.

A külvárosokban nem lankad a harc

A rendőrhatalóságok Neukölln és Moabit városrészekben kihirdette az ostromállapotot. Este kilenc órától reggel négy óráig senkinek sem szabad az uccára lépni. Az uccai szobákat tilos kivilágítani. A Jägerstrassén és a Hermannstrassén a kommunisták és a karhatalmak között véres összecsapások voltak. A kommunisták felvonultak a háztetökre és fegyvertűzzel zúdítottak a rendőrségre. Ennek a harcnak, állítólag, rengeteg áldozata van. A harc még tegnap este rendkívül hevességgel folyt a kommunisták és a rendőrség között. A tüntetők kézibombával és revolverrel dolgoznak. Az uccák követ felszaggatják és barrikádokat emelnek és végső elszántsággal állanak ellen a karhatalmi osztagok páncesztagai rohamainak.

Egy újszélandi újságíró is agyonlőttek a harcokban

Berlin, május 4. Az éjszakai véres zavargásoknak egy külföldi halottja is van. Egy újszélandi újságíró este féltiz óra-

kor a Hermanstrassen lött sebbel fején, boltan találtak a sebesültek után kutató mentőosztagok. Személyazonosságát a zsebében talált okmányokból meg lehetett állapítani, az azonban nem tudható, hogy az ausztráliai újságíró mit keresett a legnagyobb fegyver- és gépfegyvertűzben a Neukölln városnegyed legveszélyeztetettebb pontján.

Weddingben és Neuköllnben egyébként továbbra is fenntartották a szigorított rendszabályokat.

Az uccák teljesen kihaltak s a két negyeddel több mint ötszáz rendőr tartja megszállva állandóan lövésre készen tartott fegyverrel. A Hermannstrasse és a vele szomszédos keresztutcaon a rendőrség drótsövényeket rögzített meg és felkészülve várja az esti szürkületet.

A villamosforgalom teljesen megállt és két negyed üzlethelyiségeit sem tegnap sem ma ki nem nyitották. Az uccákon a drótsövények mellett erős rendőrosztagok minden járókelőt igazoltatnak. Azonban alig akad munkájuk, mert fél-órát telnek el, míg mutatkozik valaki.

A városi gázüzemet és a villanyüzemet erős rendőri kordon zárja el. A két közüzem megtámadásának veszélye még mindig fennáll s ezért kell fokozottabb éberséggel őrködni zavartalan működésük biztosítására.

Az anyagi károk

A zavargások anyagi kára tekintélyes. Több köz- és magánépület összes ablakai betörték. Részben a felrobbant kézigranátok okozta legnyomástól, részben gépfegyver- és fegyvergolyóktól és a zavargók által hajított követektől.

A csatornázási munkák és aszfaltozás összes barakkjait szétrombolták a zavargók és barrikádoknak használták fel. Építési anyagokban is nagy a kár s a felfordított és meglékel aszfalt-olvasztókemencék szintén használhatatlannokká váltak.

Ma reggel a kommunista üzemi tanácsok újabb akcióba fogtak az általános sztrájk érdekében, de a sztrájkra buzdítás sehol sem járt eredménnyel. A zavargások összes halottjainak száma huszonegy. A május elsejei összeütközéseknek két életveszélyes sebesültje

ma a kórházban meghalt s a halottak száma ezekkel együtt növekedett huszonegyre. Az ennél nagyobb veszteségekről elterjedt hírek nem valószínűek, bár egyes pontokon a kommunisták magukkal vihetek esetleges halottaikat is.

A Ruhr-vidéken minden csendes

Berlin, május 4. A Wolff távirati iroda dortmundi tudósítójának jelentése szerint a Ruhr-vidék nagyzemeiben a kommunisták sztrájkfelhívásai eredménytelenek maradtak. Az egész Ruhr-vidéken zavartalanul tovább folytatják a termelő munkát. A kommunisták ma este tüntető felvonulásra hívták a munkásságot, amelyen tiltakozni akarnak a brutális berlini karhatalom tényei ellen. A rendőrség az ipari gécepontokban mindenütt előkészülteket tesz az esetleges zavargások gyors megakadályozására.

A fémiparban és a közlekedési vállalatoknál teljesen csődöt mondott egy Berlinben, mint a birodalom különböző, más ipari gécepontjaiban a kommunisták általános sztrájkra buzdító felhívása.

Az akció sikertelenségét már a kommunista üzemi tanácsok is elismerték. Berlinben ma már csak a cigarettagyártó iparban van még részleges sztrájk és egyedül Hamburgból jelentenek még munkabeszüntetést, ahol a kikötői munkások és egynehány középüzem munkásai hagyták el munkahelyeiket.

Eltávolították a barrikádokat

Berlin, május 4. A tegnap emelt barrikádokat ma eltávolították a forgalom útjából. A rendőrség detektívjei számtalan házkutatást eszközöltek, melyeknek eredményeként nagyszámu löfegyvert, municiót foglaltak le. Több lakásban a nyomozó-bizottságok dum-dum lövedékeket találtak. E leletekkel kapcsolatban a rendőrség letartóztatásokat is eszközölt.

A birodalmi kormány ma minisztertanácsot tartott. Beavatottak szerint megvitatták az utóbbi napok véres eseményi által teremtett helyzetet is és megbeszélték a szükségessé vált intézkedéseket a főváros nyugalmának helyreállítása érdekében.

SELECTMOZGÓ
Ma utóljára:
Werner Fuetterer és Évi Évi
legbájosabb filmje;
Igy csak egy bécsi nő csókol
Monopol Concordiafilm
Hétfőn: Lili Damita és Wladimir Gajdarow
legjobb filmje;
Asszony a kispadon

URANIAMOZGÓ
Ma utóljára:
Texasi lovas
kalendorfilm.
Hétfőn:
Laura La Plante
nagyzerű vigjátéka:
János hajtson haza
és
Szép élet a katonaelet

ÉSEK
vastagabb
etés 50 lej
díszmény.
18 lej
10 lej
250 lej.

NE
bitva
19.
ázikonyha

Tekintsék
meg saját
okákat
s, speciális,
e szakmá-
brand. 10.

Sándor ur-
tízterét 4-
Cal. Regele
37. sz. alá
Biztosító-
vábli szíves
ker. Ugyan-
sik, galéria
n eladó.

odónőnek
izr. ur. nő, ki
nemet, hol
biztártást is
Anyahelyet-
ndoknőnek
nő állást is
Szíves meg-
et. Komoly,
o" jellegre
érek.

ység kiadó
a 23 sz. alatt
leivel be-
ereskedelm.
váltatba
máj. s hó
ny munká-
a kiadóba.

A képviselőház elnöke hozta el Maniu miniszterelnök koszoruját a Hója-erdői merénylet áldozatának koporsójára

Tizezrekre menő tömeg kísérte utolsó útjára Popescu kapitányt, aki kötelességteljesítése áldozatává lett

(Cluj-Kolozsvár, május 4. Az Uj Kelet tud.) Szombat delután temették el óriási részvét mellett Popescu Juliu esendőrkapitányt, a kolozsvári esendőrszázad parancsnokát, akit kötelessége teljesítése közben peritett le Boboja huszármester gyilkos golyója. A tragikus véget ért kapitány Kolozsvárt közismert volt és általános szimpátiának örvendett. A kapitány ravatalához, mely a Honvédséget kaszárnya kápolnájában volt felállítva, szombaton már a kora reggeli óráktól kezdve óriási tömegben zarándokoltak a tragikus véget ért tiszt ismerősei, jóbarátai és tisztelői, akik valószínűleg virágerdőbe borították a ravatalt. A temetésre megérkezett Pop-Csicsó István is, a kamara elnöke, aki Maniu Gyula miniszterelnök koszoruját hozta el a kötelességteljesítés áldozatává lett fiatal kapitány ravatalára.

Delután öt órakor zsúfolásig megtelt a kaszárnya kicsiny kápolnája. A részvétlángok óriási tömege nem fért már be a kápolnába és a kaszárnya hatalmas udvarán várakozott, amíg odabent a gyászistentisztelet tartott. Félhat óra kor véget ért a gyászistentisztelet és a halottat diszkrét esendőrk sora közt felettették a halottkocsira, amelyet diszkrét esendőrk vettek körül. Ezután egy másik kocsira felrakták a koszorukat, amelyek teljesen beborították a hatalmas kocsit. A katonazenekar gyászdulójára megindult a temetési menet, melynek élén a kolozsvári helyőrség teljes tisztikara, valamint a polgári hatóságok vezetői voltak. A gyász kocsit után haladó özvegyet ketten is támogatják, mert a gyönyörű fiatal asszonyt annyira megörjéte férjének halála, hogy állandóan a földön kellett tartani, hogy a fájlalomtól összeserkad.

Az utca két oldalán a kíváncsiak ezrei állottak sorfalat és az emberek százezrei fakadtak sírva, mikor elhaladt előttük a gyászkocsi, nyomában a zokogó özvegy.

A temetésre ünnepi díszben kivonult Popescu kapitány parancsnoksága alatt állott esendőrszázad is és a marcona esendőrlegények szemében könny csillogott mikor utolsó útjára kísérték parancsnokukat.

A temetőben tragikus jelenetek játszódtak le. Mikor Popescu kapitányt leeresztették a sírba és koporsóján dübörgő hangot adtak a rávetett göröngyök, felesége hangos sikolyal összegrogyott és alig lehetett eltávolítani a sírgödör mellől. Azután a kivézényelt esendőrszázad disztúzzel tisztelte meg a gyilkos merénylet áldozatává lett parancsnokát és a következő perében Popescu kapitány földi maradványait belepette a föld.

A hat hónapja tartó főtárgyalás után a bíróság ítéletében bíróságnak mondotta ki Nagy István bírót és társai ellen folyó büntető perben. A bíróság ítéletében bíróságnak mondotta ki Nagy István bírót megvesztegetés, hivatali sikkasztás és hivatalos hatalommal való visszaélés bűntettében s ezért összbüntetésképen három évi és hat hónapi fegyházbüntetéssel sújtotta. Mellékbüntetésképen a büntető tanács tíz évi hivatalvesztésre, viselt hivatalának elvesztésére is elítélte a volt bírót, kinek büntetésébe huszonegy hónapi elszervezett vizsgálati fogságot beszámítanak.

Három és félelvi börtönnel sújtotta a budapesti törvényszék Nagy István, volt törvényszéki bírót

Budapest, május 4. A büntető törvényszék Patay-tanácsa ma délelőtt hirdetett ítéletet a Nagy István felfüggesztett törvényszéki bírót és társai ellen folyó büntető perben. A bíróság ítéletében bíróságnak mondotta ki Nagy István bírót megvesztegetés, hivatali sikkasztás és hivatalos hatalommal való visszaélés bűntettében s ezért összbüntetésképen három évi és hat hónapi fegyházbüntetéssel sújtotta. Mellékbüntetésképen a büntető tanács tíz évi hivatalvesztésre, viselt hivatalának elvesztésére is elítélte a volt bírót, kinek büntetésébe huszonegy hónapi elszervezett vizsgálati fogságot beszámítanak.

A bíróság büntetésnek mondotta ki Gazda Györgyöt és Fazekas Endre dr.-t megvesztegetés bűntettében, mint büntetésüket s előbbi kilenc havi, utóbbit egy évi börtönbüntetéssel sújtotta. Mindkét utóbbi vádlott mellékbüntetésként öt-öt évi hivatalvesztést és politikai jogainak ugyanolyan időre történő felfüggesztését ítélték. A két utóbbi vádlott büntetését a bíróság a vizsgálati fogsággal kitöltöttnek vette. A per többi vádlottait a bíróság felmentette.

Megnyilt a Budapesti Nemzetközi Vásár

Már az első napon is 10.000 számra kereste fel a közönség a kiállítást. A ragyogó tavasz tömegesen csalta Budapestre a külföldieket

Budapest, május 4. Páratlan fényvel és pompával ünnepelte Budapest a Nemzetközi Vásár megnyitásának napját. A főváros utvonalaín mindenfelől zászlóerdőt lobogtat az enyhe tavaszi szellő. Mindenki ünneplő ruhába öltözött és lép tenyomon külföldi csoportokat látni akik mind a vásár területéhez vezető utakat iránt érdeklődnek. Azok, akik a határon túlról érkeztek örvendezve állapítják meg, hogy Budapestben, ahol tudvalevően mindig enyhébb az időjárás, mint bárhol Kelet, vagy Észak felé, már teljes pompájával ragyog a tavasz. A Városliget zöld lomberdeje közül tarkán és fantasztikusan csillog a vásárváros. Mindenki ide igyekszik. Szombaton délelőtt pontban 10 órakor a kormány tagjainak a miniszteriumok a székesfőváros, a hatóságok vezetőinek, a diplomáciai kar tagjainak és a külföldről érkezett notabilitásoknak jelenlétében Magyarország Kormányzója nyitotta meg a vásárt pazar ünnepi külsőségek között.

donság van és minden elképzelhető árucikket a legfényesebb környezetben állítottak ki, még pedig több, mint 200 csoportban. A vásár nemzetközi jellegét mindenfelé a külföldi országok zászlói hirdetik, a franciáknak, a japánoknak, az Olasz-, Görög- és Törökországnak, valamint Jugoszláviának a vásáron való részvétele nemcsak ragyogó exotikus színekkel, de speciális jelentőséget is ad a kiállításnak.

Kellemesen érintette a külföldieket, hogy minden vasúti és hajóállomáson megfélelő fogadtatásban részesültek, kényelmesen utaztak megfelelő felszállásokról gondoskodtak. A vásárigazolványokat utazók vizum nélkül léphetik át a határt, a vásár területén egy harmad árért kapnak vizumot s ugy a magyar, mint a külföldi közlekedési vállalatok is 25-50 százalékos utazási kedvezményeket biztosítanak részükre.

MEGNYILT!
A Nagyváradról előnyösen ismert GROSZ-féle orth. kóser étterem tulajdonosa Temesváron a L'oydsor 11. sz. alatt újjan átalakított, modern higiéniaival berendezett udvari helyiségében **fiókot nyitott.**
Olcsó abonoma! Lakodalmak és bankettek rendezését vállalja!
Az étterem a gyárvárosi Rabbínatus felügyelete alatt áll.
Temesvár L'oydsor 11. sz. Nagyvárad Zöldfa-uca 10.

Hirneves orvosok
által ajánlott csodás hatással bíró **gyógyiszap,**
különösen köszvény, reuma, idegsokk iszában szenvedők áldása. Házilag alkalmazható. Kapható:
Bernát gyógyszeripár Marghita
jud. Bihar.
Prospektus ingyen. Fördőtulajdonosoknak nagy kedvezmény.

Grand-Hotel BUCURESTI

A legmodernebb kényelemmel felszerelve. — Fördőszobák, gőzfűtés, lift, telefonok, rádiószalon, olvasótere más fodrászműhely. Bár-Buffer.
Rendkívül leszállított szobáinak!

Málnási Mária-forrás
Természetes alkalikus sógyógyvíz. A legjobb nyálkaoldó gyógyszer. Gyomorégést azonnal megszüntet. — Mindenütt kapható!
Kutkezelőség: **Brassó. Főlerakat: Bodnár & Szántó Rt.**
Cluj-Kolozsvár. — Telefonszám: 72.

Olcsó Wallace
8 napig érvényes előfizetési kedvezmény
EDGAR WALLACE
15 új regénye

A rémbíró
A megtorlás
Kató és a tizek
A versenyparipa
A hatalom könyve
A bíró vétké
A kék kék
Bones ur Londonban
A titokzatos ház
A gyémántfolyam
A tollas kígyó bosszúja
A 13-as szoba
A bosszuálló
A pénzhamisító
A három tölgy titka

Teljes csonkítatlan fordításban, összes könyvtári kiállításban, összes aranyozott kékszerű vászonkötésben, kötetenként

BERÖTVE 85 LEI

A kötetek terjedelme 240-320 oldal
HAVONKÉNT 2 KÖTET

Később ugyanaz a kiadás csak jóval magasabb áron kerül forgalomba.
DANTE-KIADÁS
Kivágandó és 8 napon belül beküldendő

Emanuel Vidor cégnek
U. K. Oradea, Bdul Regele Ferdinand 2.
Ezzel megrendelem a 15 kötetes **olcsó Wallace-sorozat** vászonkötésben
kötetenként 85 Lei kedvezményes áron.
Havonként 2 kötetet veszek át 170 Leért.
1. A köteteket személyesen veszem át.
2. A köteteket postán kérem. A 170 Lei és portoköltséget tessék utánvételezni.
(A nem kívánt töröndő.)

olvasható aláírás
pontos cím
foglalkozás

Vasárnap
Tizek
Berlin, n...
rint Nevi...
zett litván...
tek tizenh...
temedett e...
gastyánoka...
tizenhét es...
félholtra v...
Zsidó váníá
A litván...
tragédia tí...
az állam u...
dóknak kős...
és alatt a...
szághoz tar...
kulturának...
all és ez v...
risi békeko...
ideig nem...
hogyan ön...
A lengyele...
tak arra, h...
fenhatóság...
zett Párisb...
melynek v...
női ügyvéd...
Szloweitsch...
ember. Az...
köszönhető...
Litvánia ter...
a tekintetbe...
newyorki fő...
tudvalevőleg...
rátaí közé...
han előmoz...
megalakulás...
amerikai bé...
na szintén...
cionizmusnal...
Lloyd Geor...
mellé állott...
képviselte...
Litvánia t...
területeket...
nát is, ame...
Lengyelorsz...
dött az új...
tyet ugyanc...
pénzzel és...
tak végre...
mintaszerű...
törvényhoz...
igazgatást...
volt Európá...
kel biztosít...
niáját. Min...
térítumot ka...
első zsidóü...
tsik volt, m...
a cionista...
vette át ezt...
sok és pénz...
szeretettel...
rül ennek a...
ugyszólván...
meg azt és...
gítségével...
ták. Három...
állapotok u...
gy látszott

Ér
Megnyilt
Ho
Str. Pict...
(Az Ath...
100 mod...
központi...
hideg-és...
fon áll a...
Nagyon...
a tarifiáb...
Ven...
M

Tizenhét zsidó család esett áldozatul a litvániai pogromnak

Berlin, május 4. Kovnói jelentés szerint Nevi litván városkában fellegettezt zsidó család ellen. Az elvetemedett emberek nem kímélték az agastyánokat és a gyermekeket sem. A tizenhét család csaknem minden tagja felöltra verve, véresen került kórház-

ba. Siachtel David kereskedőt agyonlőték, mert szorongatott felesége segítségére sietett, amikor az asszonyt hajánál fogva a földön hurcolták végig. A brutalizált zsidók lakásait a pogromot rendezők teljesen kifosztották, minden elhordható ingóságot elrabolták s a butorokat összerombolták.

mint az olasz. Majd minden litván városkában fasciszta szervezetek alakultak, a melyeknek segítségével négy évvel ezelőtt a szerencsétlen kimeneteli lengyel-litván konfliktus után, amelynek során Litvánia elvesztette Vilmát, jobboldali puccsot hajtottak végre és az eddigi demokratikus rezsim helyét egy szélsőségesen reakciós kormányzat foglalta el. Felfüggesztették az alkotmányt, véget vetettek a munkásság szabad szervekedési jogának és elkobozták a kisebbségek autonómiáját.

Zsidók teremtették meg az önálló Litvániát, amely most pogrommal fizet

A litvániai események a zsidó sors-tragédia tipikus fejezetét képezik. Ez az állam ugyanis oroszánrésztében zsidóknak köszönheti létét. A haboru előtt és alatt a mai Litvánia területe Oroszországhoz tartozott. A litván nép maga a kultúrának meglehetősen alacsony fokán áll és ez volt az oka annak, hogy a párisi békekonferencia résztvevői hosszú ideig nem tudták rászánni magukat, hogy önállóságot adjanak Litvániának. A lengyelek határozott igényt formáltak arra, hogy Litvániát Lengyelország fenhatósága alá helyezték. Ekkor érkezett Párisba a litván békedelgáció, a melynek vezetője dr. Rosenbaum kovnói ügyvéd volt, egyik tagja pedig Max Szloweitschik, az ismert cionista vezetőember. Az ő határozott föllépésüknek köszönhető, hogy Amerikát az önálló Litvánia tervének megnyerték és ebben a tekintetben különösen Stephen Wise newyorki főrabbi volt segítségükre, aki tudvalevőleg Wilsonnak legintimebb barátai közé tartozott. Ugyancsak nagyban előmozdította az önálló Litvánia megalakulását Julian Mack főbíró, az amerikai békedelgáció egyik tagja, aki ma szintén vezetőembere az amerikai cionizmusnak. Wilson révén csakhamar Lloyd George is az önálló Litvánia mellé állott s így egyedül Franciaország képviselte a lengyel aspirációkat.

északi Svájc lesz, ahol népek és társadalmi osztályok a haladás közös ideájától eltelve, békés harmoniában élnek egymással.

Sajnos, nem ez történt. A zsidóságnak ismét meg kellett érnie egy csalódást, amilyennel a hosszú történelme során már oly sokszor volt találkozása. Lassan ként erőre kapott a litván nacionalizmus és Mussolini példája talán seholsem hatott oly termékenyen, mint Litvániára. Egész természetesen azonban, hogy a litván fascizmus lényegesen más

Influenzánál

és az összes légzőszervek hurutos bántalmánál, mint köhögé, rekedtség, stb. valamint a gyomorégésnél a legjobb a **Málnási SICULIA gyógyvíz** Mindenütt kapható!

ségi köröket is foglalkoztatta. Most aztán valóságos pogrom volt Litvániában.

Az örök zsidó tragédia ime újabb változatban tárul a világ elé. Azt hisszük, főlöseges ennek a litván esetnek tanulságait levonni, hiszen ezek a tanulságok anyira kézenfekvők. Majdnem bizonyosra vehető azonban, hogy Litvániát is utoléri méltó végzete. A minta-államnak induló kis ország ma már a legsúlyosabb politikai és gazdasági zavarokkal küzd, a belső pártharcok napról napra jobban emészik fel az ország energiáit és nem kell nagy jóstehetség ahhoz a megállapításhoz, hogy ha rövidesen gyökeres rendszerváltás nem történik Litvániában, ugye ez a kis tűzfészek csakhamar el fog tünni Európa térképéről. A nevi pogrom áldozatain azonban ez már nem fog segíteni.

Nagy felhőszakadások és árvizek pusztítanak a regátban és Bukovinában

(Bucuresti-Bukarest, május 4. Az Új Kelet tudósítójától.) Ma éjjel hatalmas vihar és felhőszakadás volt Valea Seaca vasútállomás közelében, minek következtében a Faraoni-Bacau közötti vasúti utvonalon az összeköttetés megszakadt. Az áradás emberéletet is követelt áldozatul, az állomás közelében egy

férhullát találtak az áradatban. Az utvonalon a pályatest súlyosan megrongálódott, karbanhelyezésre megtették az intézkedéseket és munkásvonatot indítottak utba a javítási munkák elvégzésére.

Ugyancsak heves felhőszakadásokat és árvizet jelentenek az ország többi vidékeiről is. Több helyen a vihar és az ára-

dat vonatösszeütőközéseket idézett elő, amelyek azonban nem voltak súlyos kimenetelűek. Bukovinában a vihar meglazította a vasúti töltéseket, a Pruth víz óriásira dagadt. Cahulmegyében szintén horribilis kárt okozott az árvízveszedelem.

Egy angol geológus részvénytársaságot alapított a Szahara-sivatag termőfölddé való átalakítására

Már a jövő évben gazdag aratást akar a Szaharában Braman geológus

London, május 4. Már évszázadok óta, különösen gazdasági válságok idején, állandóan felvetődött az az eszme, hogy a Szahara sivatag nagy területeit megművelhető, termékeny alakítsák át, ami egy csomó embernek juttatna munkát és existenciát. A terv azonban legfőbböször pénzügyi nehézségek miatt nem valósult meg.

Annál szenzációsabban hat most az a jelentés, mely arról számol be, hogy egy bosztoni geológus, névszerint Braman, részvénytársaságot alapított a Szahara

sivatag földjének mesterségesen művelhetővé tételére. A geológus csatornákkal és belső tengerekkel akarja előmozdítani a Szahara termékenységét. A geológus megállapítása szerint a Szahara területén százhatsvan kisebb-nagyobb folyó vész el, melyeket megfelelő munkával felszínre lehet hozni és a sivatag megtermékenyítésére felhasználni. Ezenkívül

két nagyobb földalatti folyó is található a Szaharában. Megállapítást nyert az is, hogy ha a Szahara területén száz méter mélységre leásnak, mindenütt vizre bukkanak.

Braman azt tervezi, hogy először a Szahara széleit fogják meghódítani, illetve termékenyvé tenni s már a következő évben olyanná alakítani az sivatag nomokját, hogy acrewként száz bushel gabonát lehessen termelni rajta.

Braman tervét az egész világon fészült érdeklődéssel kísérik.

S. O. S.

Megalakult az új osztrák kormány

Bécs, május 4. Az esti lapok beavatott helyről azt az értesítést szerezték, hogy a keresztényszocialisták ragaszkodnak Vaugoin hadügyminiszter személyéhez, akinek szerintük Streeruwitz kormányában is meg kell tartania a hadügyi tarcát.

Politikai körökben nagy érdeklődéssel tekintenek a nemzetgyűlés holnapi ülése elé.

A keresztényszocialista párt klubjában még a késő esti órákban is folytatták a megbeszéléseket és kiszivárgott hírek szerint végre megejtették az új kormányban helyetfoglaló miniszterek jelölését.

Hivatalos kommuniké jelenti, hogy a

nemzetgyűlés ülését az elnökség holnap délelőttre összehívta. Az ülés tárgya: a kormány megválasztása.

Bécs, május 4. A nemzeti tanács mai ülésén megválasztották a főbizottság által javasolt kormányt. Streeruwitz kancellár a nemzeti tanács legközelebbi keddi ülésén mondja el a kormánynyilatkozatát.

Bécs, május 4. A nemzeti tanács ülése nagyon rövid ideig tartott. Az ülésen 89 szavazattal 59 ellenében választották meg az új kormányt. A választás után Hirtler, a nemzeti tanács elnöke, kérdést intézett Streeruwitz kancellárhoz, hogy elfogadja-e a kormány megválasztását. Az új kancellár igenlő választ adott. Az új kormány tagjai a déli órákban meg-

jelentek Miklas köztársasági elnök előtt, ahol letették a fogadalmat. Miklas elnök arra huzdította a kormány tagjait, hogy szilárd alapokon építsék tovább az államot. Miklas szerint a pártok közötti békének nagyon használt az a körülmény, hogy a válság alatt alkalmunk adódott a pártvezetőknek nézeteik kicserélésére.

Értesítés

Megnyilt a főváros központjában a

„Hotel Venetia“

Str. Pictor Grigorescu 12. szám. (Az Athene Palace-al szemben.) 100 modern berendezésű szobával, központi fűtés, minden szobában hideg- és melegvíz. Lift, fürdő és telefonál a vendégek rendelkezésére. Nagyon előnyös árak. Utazó urak a tariafából 25% rabatot élveznek.

Tisztelettel „Venetia-szálloda“ vezetősége MOISESCU tulajdonos.

A MATILD-víz

borral keverve a legkellemesebb italt ad.

Pásztori és Hettmann Brassó

sodronyárugyár azonnal szállít mindenféle sodronyfonatokat és sodronyszöveteket.

ZSIDÓ KÖZÉLET

Peszachi pradiációk a menzáért és a chevraért

Peszach utolsó napján a két kolozsvári nagytemplomban a muszaf ima kegyében figyelemreméltó prédikációk hangzottak el. Az ortodoxoknál Glasner Akiba főrabbi a Chevra Kadisa istápolása érdekében beszélt, és fájlatja, hogy ez az intézményünk a hívek részéről mostoha bánásmódban részesül. Közpölte, hogy a chevra a városban nagyobb kiterjedésű felket vásárolt, ahol saját elhelyezkedése után régen nélkülözött jóléti instituciókat lehet majd életre kelteni.

Dr. Eisler Mátyás a májusi peszachi jelentőségét ismertette a zsidó szabadság törekvések szempontjából, most aktuális problémákat világított meg és a főiskolai haligatók menzájának siralmas helyzetéről beszélt. Fölvhívta a híveket ennek az intézménynek intenzív támogatására.

A dési hitközség új vezetősége. Vasárnap, az elmúlt hó 28-án tartotta meg Déshitközsége közgyűlését, amelyre a tagok rendkívül nagy számban jelentek meg. A gyűlést Schlésinger Jakab választási elnök nyitotta meg és átadta a szót Ordentlich Ferenc volt elnöknek, aki hosszabb beszédben adta elő az előjáráság négy évi működésének eredményeit. Weinberger Salamon erős kritikát gyakorolt az elnöki jelentésről. Ezután a béke érdekében a hitközség eddigi vezetőségének megadta a felmentvényt. A választás az előző megállapodás alapján egyhangúlag történt és következő eredményvel végződött: Elnök: Rozenzweig Jakab akit valóságos tapsviharral köszöntött a közgyűlés. Gondnokok: Fülöp Elek, Legmann Mendel, Pénztárnok Steinberger Mózes, gazda Hochstadl Béla, a dési cionista csoport főtákará. Megválasztottak egy tizenöt fős tagból való képviselőtestületet is, amelyben a hitközség minden frakcióját képviselve van. A képviselőtestület tagjai: Rozenzweig Vilmos, Ordentlich Ferenc, Schönberger, Nándor, Weinberger Samu, Rosenfhal Ignác, Friedmann Mór, Friedman Izák, Hirsch Dávid, Polover Jakab, Bach Géza, Mészáros Miksa Schlésinger Jakab, Katz Mihály, Schwartz Béla, Feszinger Nándor, Gofflieb József, Brettler Dávid, Pót tagok: dr. Beer Emánuel, Neisz József, és Klein Samu. A választások megejtése után az új elnök hosszabb beszédben fejtegette ki, hogy minden erejét a hitközség szolgálataiba fogja állítani, amelyet erkölcsileg és anyagilag olyan nivóra kíván emelni, mint amilyent a dési hitközség hosszú és szép múltja megérdemel.

Tiszfújítás a temesvári gyárvárosi ortodox hitközségnél. A Temesvári gyárvárosi ortodox zsidó hitközség az elmúlt hó 28-án tartotta meg rendes évi közgyűlést Friedmann Ferenc hitközségi elnök vezetésével. A gyűlésen megejtették a választásokat is a következő eredményekkel: Elnök Friedmann Ferenc, alelnökök: Mencer Ede és Schönbrun Adolf, pénztárnok Weinberger Márkus, ellenőr Pinkesz Dezső, gondnokok: Krieger Efraim és Schwimmer Henrik, gazda Róth Arnold, és a tizenhét tagú választmány.

A szamosújvári hitközségi választások. A szamosújvári hitközség a peszach első félünnepén, 28-án tartott meg tiszfújító közgyűlést. A vezetőséget egyhangúlag választották. Hitközségi elnök lett Vajda Elek, alelnök Salamon Dezső, gondnok Rosenwasser Miksa; pénztárnok Klein Mór; ellenőr Feuerstein Jakab t. jegyző Goldstein Adolf és egy új 15-tagú választmány.

Egy gyűlés Nussfalása után a legnagyobb (B. Zs.)

Eudvard Bernstein, a német szocialisták vezére a zsidó nemzeti otthon mellett tett hitvallást

Eduard Bernstein kimagasló alakja a német szocialista mozgalomnak. Tudós és harcos, aki a zsidó mozgalomban sohasem vett részt. Csak amikor a német „Pro Palestina” bizottság megalakult, állott oda ama német intellektuelek közé akik világnézeti és vallási különbségre való tekintet nélkül követik a zsidó otthont Palesztinában. Ezt a cikket Berlinben május elsejére írta egy német újságba.

Nem vagyok cionista, azonban a mindennapi élet realizálásával szemben nem járhatok behuny szemmel. Én egy mezőgazdasági alapon nyugvó zsidó otthon szükségességét teljes mértékben hajlandó vagyok elismerni.

Az egész világot ma ugyszólván a nemzetiségi gondolat uralja. Ez a gondolat egyre terjed és egy zsidó otthon felépítésénél nem lehet mellőzni ezt az ideális alapot. De nehogy félreértsenek! Én szándékosan hangsúlyozom a „nemzetiségi” gondolatot, nem pedig a nemzeti elvet. A nemzeti gondolatot nem a mai idők termelték ki, ez évszázadok eredménye, amely tisztán értelmezve, semmiképpen sem áll ellentétben a nemzetközi civilizációval.

Németországban és néhány kisebb országban valóságos szervei kapcsolatok állanak fenn a nemzeti mozgalom és az antiszemitizmus között. Az antiszemitizmust alapjában véve lényege szerint antijudaizmusnak kellene nevezni, mert hiszen a harc majdnem kizárólag zsidók ellen irányul. Az antiszemitizmus lármája ma talán nem olyan zajos, mint az előző években. Mindazonáltal nem szabad ezt a mostani antiszemitizmust sem lebecsülni, mert befolyása talán sokkal mélyenjáróbb, mint amilyen volt azelőtt.

Nálunk, Németországban a militáns antiszemitizmus átterjedt az akadémiai műveltségű rétegek körébe, az egyetemre és más főiskolákra. Gyakran hallunk szenzációs dolgokat ezekből a körökből. De sokkal nagyobb jelentőségűek azok a dolgok, amelyek a közélet kulisszái mögött történnek. Nem tudom, ismeretes-e, hogy például az egész Rajnawestfaliai ipari területen egyetlen zsidó mérnököt nem alkalmaznak. Nehogy azt higgyék, hogy a vállalkozók antiszemitizmusa miatt van ez így. Egyáltalában nem. Ennek az antiszemitizmusnak gyökere ott van az iparvidék mérnöki testületében, amely nem tűr meg maga között zsidó kartársakat.

Ebben a vonatkozásban szeretnék kö-

zölni egy nagyon érdekes esetet, amely a német demokrata köztársaság alakulása idején tíz évvel ezelőtt történt.

Egy fiatal diák Ausztriából Berlinbe érkezett és be akart iratkozni a technikai főiskolára. Tudományos előképzettsége teljesen kielégítő volt, bizonyítványai kitűnőek, mégis zsidósága miatt nem vették fel a műegyetemre. A fiatal ember panaszos beadványt intézett a tanári kollégiumhoz, amely elhatározta, hogy hozzájárul a fiatal ember felvételéhez, főleg azért, mert abban az időben az volt a tendencia a főiskolákon, hogy az osztrák diákokat a főiskolákon minden tekintetben egyenlő jogokkal ruházzák fel a német diáksággal.

Csak hogy ugyanabban az időben diák tanácsok is működtek a főiskolákon. A berlini műegyetemi diákság pedig egyszerűen túltette magát a tanári kollégium határozatán és azt az elvet állította fel, hogy csak azokat az osztrákokat tekintik egyenjogúknak a németekkel, akik árja származásúak. Az osztrák zsidókat azonban nem hajlandók tűrni sorraik között. A zsidó diák erre a porosz közoktatásügyi miniszterhez, Konrad Hähnischhez fordult, aki tudvalevőleg szocialdemokrata. A szocialdemokrata miniszter valóban teljesítette a zsidó ifjú kívánságát, azonban az antiszemita diákok annyira üldözték az egyetemen, hogy három hét múlva kénytelen volt elhagyni a főiskolát.

Akkor még lehetett szó arról, hogy az ilyen antiszemita erőszakoskodásokta ki-

magyarázzanak a háborús generáció eldurvulásával. Tíz év óta azonban a kedélyek lecsillapultak, mégis uton-utófélen tapasztaljuk, hogy bizonyos rétegek antiszemita világnézete egyáltalában nem változott. Ha fajgyűlöletük nem is olyan brutális, mint egykor, ha ez a gyűlölet „finomabb formákat” is öltött, az eredmény spoly szomorú, mint azelőtt.

Szomorúbb ez az eredmény, ha megfontoljuk, hogy az antiszemita fajgyűlölet befolyása különösen gazdasági területen érvényesül. Vannak vállalatok, és ez a legszomorúbb, — amelyeknek tulajdonosai és igazgatói zsidók, akik azonban antiszemita mentalitású alkalmazottaik miatt nem alkalmaznak zsidó munkásokat, vagy tisztviselőket.

Ezek az eiszmorító tények eléggé igazolják, hogy Németországban éppúgy, mint számos országban, a zsidók ma sokkal hátrányosabb helyzetben vannak, mint régente. Ez nem túlzás, fájdalom, ez a szomorú valóság. Ez a felismerés pedig, a gazdasági veszedelemnek ez a tudata, amely a zsidó munkást a nemzetközi munkapiacra is veszélyeztet, engemet, a zsidót és szociálisitát, arra kényszerít, hogy támogassam a zsidó Palesztinát a nemzetközi szocializmus segítségével is. A zsidó népi otthon megteremtése kell, hogy igazolja a világ előtt a zsidó munka nagyszerűségét. Kell, hogy bebizonyítsa, hogy a zsidó dolgozók kedvezőtlen körülmények között is nagyszerűt tudnak alkotni.

Borzalmak egy német javítóintézetben

Berlin, május 4. „Lázadás a javítóintézetben” ez a címe Lampel izgalmas, modern drámájának, amely ma a berlini színházi élet egyik legnagyobb sikere. „Lázadás a javítóintézetben”, ez a témája annak a pernek, mely most a stuttgarti törvényszék előtt folyik. A per vádlottjai fiatal fiúk, a schönbüchli javítóintézet növendékei. Fellázdak a javítóintézetben, ezért kell most bűnhődniük.

Megrázó dolgokat mondtak el a gyermeklázadók a bíróság előtt. Valósággal éheztek a javítóintézetben. Vasárnapi ebédjük savanyukáposztából és fagyott burgonyából állott. Hus minden hat hétben kaptak és karácsony óta nem fűrdtek.

Megdöbbenő dolgokat vallottak a javítóintézet lázadói a felügyelők és tanítók fegyelmi eljárásairól. A legcsekélyebb hibáért súlyos testi fenyítékre itél-

ték a javítóintézet foglyait. Az egyik fiút cigarettázás miatt harminc „korbácsütésre” itélték. A korbácsszájra erősítve hatalmas kulcsosomó volt. Ezzel mérték a harmincöt ültést a szerencsétlen fiú meztelen testére. Sűrűn szerepelt a fenyítőeszközök között a vasvilla nyele is. Szigorúan tilos volt az intézetben mindennemű sport.

A lázadás közvetlen előzménye az volt, hogy a fiúk munkaközben az egyik munkástól kaptak egy cigarettát. Öten szívták az egyetlen cigarettát. Az egyik felügyelő nyomban jelentette a dolgot az igazgatónak, aki az öt fiút egy-egy hét magánzárkára ítélte. Egyes elítéltek vonakodtak a magánzárkára menni, amiből azután általános verekedés támadt.

Az ügyész vádbeszédében öt-tizenhá hónapi börtönbüntetést kért a fiatal vádlottakra.

Férfiöltönyöket speciálisan tisztít „Unió” kelmefestőgyár Cluj

A londoni lelencgyerek világsikere

Az egész földgömbünket átfogó angol világirodalomnak szívében, Londonban, él egy rejtélyes, titokzatos tehetségű ember. Irógépének betűkarjai, mint valami misztikus csodapóknak csápjai, úgy nyulnak szét szerte a világon, tőpka kopogásukkal rádörömbölnek az emberek szívére, hogy eljál a lélekzetük: fantasztikus lélekzetelőjítő cselekményekkel megmarkolják az emberek torkát, akik ijedten figyelnek fel: ki ez az ember, akinek ilyen példátlan hatalma van a modern világ lelken s akinek behódoló készséggel az angol miniszterelnöktől kezdve a hindu fellahig és a francia írótól kezdve az amerikai bankárig, vagy a német kis eselédig mindenki?

Ennek a rejtélyes embernek, akinek vörös körbe foglalt arcaképe ma az Északi Sarktól a Déli Sarkig mindenki ismeri már maga az élete is kész regény.

Lelencgyerek volt Edgar Wallace, akit Londonban egy jószívű vásárcsarnoki hordár szedett fel az ucca porából. Persze a fogadott gyerekek már egészen zsenge éveitől kezdve szorgalmasan neki kellett járnia, hogy kenyerét megkeresse. Pirka-dó hajnalokon má ott állott a halpiacon hogy a tőmsei bérkáról cipelgesse a friss árut a piacra. Aztán rikkanes lejt belébe, majd nyomdászinás, később tejes gyerekek és végül, amikor már jól ment a dolga „saját szakállára” virágüzletnek látott neki.

Amikor Cecil Rhodes Dél-Afrikában elkezdte építeni az angol világirodalom ottani oszlopát és ezért háborút indított a maroknyi bur nép ellen, Wallace hirtelen nagyot gondolt magában és elment az angol orvodekkel szanitécnak. Ez lett életének döntő fordulója.

A helyesírástól kevés fogalma van még ekkortájt, de azért hallatlanul színes tudósításokat küldt eljebb a nagy londoni újságoknak, az ekkortájt keletkező furcsa, kalandos gyarmati életéről.

Ekkor tör ki a második délafrikai háború és Wallace, aki időközben elismert nevet szerzett magának a londoni szerkesztőségben, is, most kimondott hadi tudósító lesz, aki maga is nem egy önálló háborús kalandot él végig a lángban álló Fokföldön. Ezekben az években kerül egészen szoros barátságba az angol világirodalom legnagyobb nevével hadve zereivel és politikusaival. Ok hívják fel a londoni könyv- és lapkiadók figyelmét erre az íróra, aki úgy, mint Bret Harte az angol világirodalom kanadai birtokát, mint Bulwer az egyiptomi angol uralmat és mint Kipling az indiai angol protektorátust örököltette meg izgató fantáziájú regényeiben, úgy válik most a délafrikai gyarmatbirodalom izgalmas tollú eposz-írójává.

Edgar Wallace azonban nem itt telje sedett ki azzá a világsikerű íróvá, mint aminőül ma öt világrész minden rangu rendű embere őt ismeri. Az angol külvárosok apacsélete, a Scotland Yarddal való ifjúkori harcok, a délafrikai kalandorélet idegfeszítő élményei, a világ legismertebb neveivel való személyes barátságai: szóval az emberi élet legmélyebb és legmagasabb rétegeinek intim ismerete és a lelke mélyén szüntelenül ott dobogó elfojthatatlan kalandvágy avatják Wallacet azzá az íróvá, aki ma már measztulhaladt Conan Doyle, Maurice Leblanc vagy az ifjúkori Wells degborzó fantasztikumán és ma — bizvást elmondhatjuk — a világirodalom legolvasottabb szerzője.

Mint valami misztikus óriás, úgy uralodik Wallace a mai könyvvilágon. Író gépjébről és diktáfonjából nap mint nap tömegével buggyannak ki a detektív regények, a grandguignoles színművek, sőt legújabbmár külön Wallace-Maga cím is indult a külföldön. Sorai közül végeláthatatlan tömegekben kuszák ki az

ezernyi megkapó figura, akiket kimerítő hetetlen fantáziája hívott életre és akik minden pillanatban készen állnak arra, hogy megleljenek, megrázzanak, lebilin eseijenk beünket.

A Dante-kiadó most olcsó kiadásban

dobja piacra Wallace 15 válogatott regényét és ezzel Magyarország is bekapcsolódik a Wallace-írádók nagy nemzetközi táborába, amely évente ötmillió kötetben habzsolja fel ennek az angol fenomenek minden sor írását.

Feltartóztattak négy Oroszországba irányított német hadirepülőgépet

Németország szerint a repülőgépek kereskedelmi célokat szolgálnak s így a feltartóztatás sérti Németország kereskedelmi szabadságát. A francia sajtó siet kihasználni a kedvező alkalmat

Riga, május 4. A rigai vámhivatalnokok pár nappal ezelőtt feltartóztattak négy darab Oroszországba irányított repülőgépet, amelyekről a szakértők megállapították, hogy kimondottan hadicélokat szolgálnak. A vámhivatal a feladott gépeket visszaküldi Németországba, úgy amint ezt a szabályjai előírják.

A rigai jelentés nagy felzúdulást váltott ki nemcsak Németországban, hanem a nyugati államokban is. Hírek szerint az esetnek diplomáciai folytatása is lesz, mert Németország kereskedelmi szabadságát látja megsértve a rigai vámhivatal ténykedésében. A gépeket exportáló gyár igazgatója kijelentette, hogy csak a vámhivatal okvetlenkedéséről van szó, mert a kérdéses repülőgépek kereskedelmi célokat szolgálnak s így a vámhivatalnak semmi joga nem volt feltartóztatni azokat.

A francia sajtó is nyomban megszólalt a kérdésben s méltatlankodva ir arról, hogy a leszerelést előkészítő konferencia idején történnék ilyesmi s éppen azoknak az államoknak a részéről, melyek a kon-

ferencián általános megdöbbenést így keztek kelteni komolytalan és keresztl nem vihető leszerelési indítványokkal. A francia lapok szerint ez az eset is felesen bizonyítja, hogy mennyire veszik komolyan Németország és Oroszország a leszerelést, sőt egyik-másik lap tovább is megy s felveti az antant hatalmak régi mumusána árnyékait: a német-orosz katonai szövetséget.

A német sajtó természetesen erősen visszautasítja a francia lapok támadását s bizonyítja, hogy pusztán kereskedelmi ügyeletről van szó, amiből a rigai vámhivatal talán nem is céltűtosság nélkül csinált nagy dolgot. Oroszországnak joga van repülőgépeket rendelni Németországból a Németországnak joga van eleget tenni a rendelkezésnek. Csak az erőszakoskodó rosszindulat olvasható ki ebből a tényből titkos politikai, vagy hadi célokat.

A német sajtó védekezése magán hordja az öszinteség jelét, tény azonban az hogy ez a repülőgépek nagyon alkalmas pillanatban jött a francia sajtónak.

Megmérgezte az édesanyját, négy gyermekét és még egy öttagú családot is kiirtott egy elvetemült müncheni asszony

München, május 4. A bajor fővárosnak borzalmas bűnügyi szenzációja van. Az emberélettel egyáltalán nem takarékoskodó ponyvaregényírók korlátlan fantáziáját is messze túlszárnyaló bűnügyi rémregénynek, egy kilencszerecs emberirtásnak a részleteit tisztázta egy hajdan dús gazdag, de tönkrement és végleg lezúllott asszony letartóztatása. Ez a minden emberi érzésből kivetkőzött teremtés kiirtotta egész családját, majd jötevőjének egész családját pusztította el

olyan eszközzel és olyan könyörtelen hidegvérrel, amely a hírhedt Borgiáknak is dicsőségére vált volna.

A rémregény hőse Sutzenberger Anna 50 éves asszony. Az asszony apja Schwabachban dús gazdag kereskedő volt. Az idősebb ember nemrég halt meg. Halála után nem sokkal a felesége is meghalt, egészen váratlanul. Hirtelen halála nem kellett feltűnést, pedig a hatóságoknak figyelmeseknek kellett volna lenniök arra a körülményre, hogy halálát megelőző-

Vasárnap, 1923 május 6.

Férfi kalapokat fest, tisztít, formál és vasal FEHÉR

Strada Memorandului (volt Unió-u.) 21. Redout.

leg nem is volt beteg.

Az anya halála után a családi vagyont Anna örökölte. Az asszony a hatalmas vagyont spekulációkra fordította és zseniellen pazarlásaival rövid idő alatt elköszolta. A ragyogó élet után szomorú napok vártak Sutzenberger Annára. Husvételkor már nagy nyomorúságban volt ekkor

négy kiskorú gyermeke époló váratlanul, mint annak idején az asszony anyja meghalt.

A vizsgálat, amely egészen felületes volt, a négy gyermek halála okát bélhurutban állapította meg. Még senki sem sejtette, hogy a tömeges halálesetek az asszony családjában nem a tragikus események véletlen találkozásának tulajdoníthatók.

Sutzenberger Anna ekkor a reá várakozó nyomorúság elől a halálba akart menekülni. Felakasztotta magát, de a fia idejében észrevette és levágta a kötélről. Az asszony ekkor egy Schrott nevű városi kishivatalnoknál állást vállalt, de attól való félelmében, hogy a törvényszék Schrottot kinevezi gondnokának, elhatározta, hogy jötevője családját is kiirtja.

Arzénit kevert az ötlagu család élébe és a mérég olyan nagy mennyiségű volt, hogy az egész családot elpusztította.

A Schrott-család megrendítő tragédiája után a hatóságok figyelmé ráirányult Sutzenberger Annára, aki mellett mindenki gyanus körülmények között pusztult el. A legnagyobb titokban megindított vizsgálat megállapította, hogy az elvetemült asszony négy gyermekét és a Schrott-család öt tagját arzénal mérgezte meg. De valószínűnek tartják, hogy saját édesanyját is megmérgezte, hogy a családi vagyont megszerezhesse a maga számára. A kilenc gyilkosság bűnével vádolt asszonyt a rendőrség letartoztatta és átadta a müncheni ügyészségnek, amely a legszelesebb körben folytatja a vizsgálatot az asszony családjában történt többi halálesetek körülményeinek tisztázására.

... minden várakozást kielégít a Lantos Magazin vasárnap megjelent 2-ik száma. Kérjen prospektust az Uj Kelet könyvosztályától. Kvár. Minden éves előfizető díjtalan fényképezőgépet kap.

RÓKA a nagy divat minden színben **MVARBOA**

Meglepő olcsó árak!

Ezüst, kék, polár, beige és hazai rókák. Olcsó boák nagy választékban.

Tel. 12-12. CLUJ **Déri szücsáruház** Tel. 12-12. CLUJ

Villanyerőre berendezett moly elleni megóvó.

Rakett ajándékok!

Cochet S.A.I.L. Hazell Világmarkák! Sportszord! Jó! Olcsó!

Sohuzster Emil Cluj.

Vasárnap

Az Uj Kelet zsidóság Főszerkesztő: Felciós szerk Bukaresti szerk Str. Car az Uj Kelet forrás

Dr. 25 év

(Oradea-M)

Az Uj Kelet bensőséges ü Egysült Ba a város pénz notabilitásai zérigazgatója 25 éves jubil

A kiváló nek nevéhez zódik és aki ben is jelen működése al és tisztelőt pátriarkájába is. A mai n a bank tanács lánst a bank Erdős Zsigm bizottság nev nagyváradi Szemere Mik uok nevében várad városá lparkamara üdvözölte.

A belgr zem vező rés niszter. Belg részről közlik, figyminiszter het részt a B ülő kisanat Kumandú ki ja Jugoszlávi miniszterek külpolitikáját teljesen Kum kovics külügy egyelőre min telen.

Felhívás A Haggibbor az alábbi CFR ellen: Ne Virág, Ham Frenkel, Ki tart: Lázár feisorolt játék jelenjenk m A második d. e. 9 órakor

Tizenkottak elő a k őrség tegnap nek eredmény és két nőt álli őrségen. Az e miatt körözve többit pedig szoltatásuk ut ellen eljárás nem jelentette ban.

Szétfosz Párisból jelen kai tudós sze országban vég voltaképen ne dezte fel, ha egy breton e közben New-I A halász neve keit is megta egy kis breto lőszintűleg vlá időn belül, h állításait.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja.
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
Felülső szerkesztő: Jámbor Ferenc.
Bukaresti szerkesztőség: K. színer Rezső,
Str. Carol 81.
Az Uj Kelet cikkeinek utányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Dr. Popper Ákos 25 éves jubileuma

(Oradea-Mare-Nagyvárad, május 4. Az Uj Kelet tud.) Rendkívül meleg és bensőséges ünnepet ült a nagyváradi Egyesült Bank és Takarékpénztár, mely a város pénzügyi és társadalmi életének notabilitásai jelenlétében ünnepelte vezérigazgatójának: dr. Popper Ákosnak 25 éves jubileumát.

A kiváló közgazdasági szakember, aki nek nevéhez az alkotások egész sora fűződik és aki a város társadalmi életében is jelentős szerepet tölt be 25 éves működése alatt általános megbecsülést és tiszteletet szerzett nemcsak szűkebb pátriájában, de az egész országban is. A mai megkapó ünnepségen, amely a bank tanácstermében folyt le, a jubileumát a bank igazgatóságának nevében Erdős Zsigmond vasgyáros, a felügyelő bizottság nevében dr. Turi Kálmán, a nagyváradi bankigazgatók nevében Szemere Miklós, a Kereskedelmi Csernek nevében Farkas István élnek, Nagyvárad városának és a Kereskedelmi és Iparkamara nevében dr. Lázár Aurél üdvözölte.

A belgrádi kisanant-konferencián sem vesz részt a jugoszláv külügyminiszter. Belgrádból jelentik: Hivatalos részről közlik, hogy Marinkovic külügyminiszter betegsége miatt nem vehet részt a Belgrádban rövidesen összeülő kisanant-konferencián. Helyette Kumanudi külügyminiszterhelyettes fogja Jugoszláviát képviselni a kisanant-miniszterek értekezletén. Jugoszlávia külpolitikáját egy idő óta különben is teljesen Kumanudi vezeti, mert Marinkovic külügyminiszter betegsége miatt egyelőre minden aktív munkára képtelen.

Felhívás a Haggibbor játékosaihoz. A Haggibbor első csapata ma délután az alábbi összeállításban játszik a CFR ellen: Neumann, Rafael, Zélig Luki, Viráz, Hamlet, Rosenbaum, Krausz, Frenkel, Kinigli, Márk és Szilágyi, tart: Lázár Albert. Felkértenek az itt felsorolt játékosok, hogy d. u. 4 órakor jelenjenek meg a városi sporttérpen. A második csapat játékosainak viszont d. e. 9 órakor kell a pályán megjelenniük.

Tizenkilenc férfit és két nőt állítottak elő a kolozsvári razzizán. A rendőrség tegnap este razzizát tartott, amelynek eredményeképpen tizenkilenc férfit és két nőt állítottak elő a központi rendőrségen. Az előállítottak közül egy lopás miatt körözve volt. Ezt letartóztatták, a többi pedig szabadlábra helyezték igazoltatásuk után. Tizennégy előállított ellen eljárás indult meg, mert lakásukat nem jelentették be, a népesedési hivatalban.

Szétfoszlik Kolumbus dícsősége. Párisból jelentik: Minrigerode, amerikai tudós szerint, aki jelenleg Franciaországban végez kutatásokat, Amerikát voltaképpen nem Kolumbus Kristóf fedezte fel, hanem már száz évvel előbb egy breton cefhalász, aki cetvadászat közben New-Fundland szigetére tévedt. A halász nevezetes utjának írásos emlékeit is megtalálta az amerikai tudós egy kis breton falucskában, amely valószínűleg vlaghírű lesz nagyon rövid időn belül, ha a tudós igazolni tudja állításait.

Ha Budapestre utazik

győződjék meg, hogy

selymet, szövetet, mosókelméket

sehol oly olcsón és jól nem vásárolhat, mint a 44 év óta fennálló közismert szolid

Weiner Mátyás

női divatruházában Budapest, VI. Andrassy-ut 3.

Selymalkák és kendők óriási választékban. — Már 5.50 P-től (165 Lei)

A vasuti jegy vagy utlevél felmutatása ellenében a t. vevők a fizetés alkalmával, tehát már a vétel után és utólagosan 5%, azaz öt százalékot levonhatnak a vételárból a pénztámról.

— Sirkőavatás. Vasárnap, május 5-én délelőtt 11 órakor lesz néhai Stern Lajos sirkővének felavatása az új neológ temetőben.

— Péter Trefán Leonard és a Katolikus Népszövetség harca. Lehetetlennek akarják tenni Hegedüs Nándornak, a Magyar Párt egyetlen zsidó képviselőjének váradai működését. Mérey dr. színgeti mozióra szemet vetett az Astra. Aradon utólag megbecsültek a halott újságíró — és más, feltűnést keltő cikkek olvashatók az Erdélyi Futár friss számában.

— Az egeresi állomáson a vonat elé vetette magát egy szerelmes parasztlány. A csendőrpáncsnoksághoz érkezett jelentés szerint tegnap délután Sempelen Vaszi, huszonhét éves parasztlány, Egeres közelében a vonat elé vetette magát. A vonat kerekei csapokra tépték az öngyilkos legényt. A csendőri nyomozás megállapította hogy Sempelen végzetes tettet szerelmi bánatában követte el.

— Egy amerikai szenátor a fegyverszállítások ellen. Berjimből jelentik: Washingtoni jelentés szerint Capour szenátor javaslatot terjesztett a szenátus elé, melyben azt ajánlja, hogy gátolják meg mindazon államok számára a fegyver- és municiószállítást, amelyek a Kellogg-paktumot aláírták.

— Belefulladt a megáradt patykba. A csendőrpáncsnoksághoz érkezett jelentés szerint Trif Nicolae, huszonöt éves fordamegyei Horea-Arada közsgébeli illetőségű legény, Marisel közelében beleesett az eszözsekiől megduzzadt vizű Rekeo patykba és belefulladt.

— Száraz és meleg idő várható. Budapestről jelentik: A meteorológiai intézet legújabb jelentése szerint egyelőre még csapadékos, később száraz idő várható, erős nappali felmelegedéssel. Budapestben ma délben plusz 14 fok Celsiusi mutatott a hőmérő.

— Városokat pusztított el a földrengés Oroszországban. Varsóból jelentik. Moszkvából érkezett jelentések közlik, hogy a Turkomán szovjet köztársaság területén borzalmas erejű földrengés pusztított. Gemab város minden háza összeomlott. Az egész város egyetlen romhalom. Esztabad városban pedig teljes uccasorok omlottak össze. Már eddig harminc halottat számoltak össze. A súlyos sebesültek száma megállapíthatatlan. Az anyagi kár óriási. A hajlékát veszített lakosságot éhínség fenyegeti.

— Eg az angol királyi vadaskert, Londomból jelentik: A windsori királyi erdőben a hosszú szárazság és nagy forróság miatt tűz ütött ki. Az erdő sok hektárnyi területen ég. Különös látványt nyújt a királyi vadaskert lakói a jangok elől menekülve, elárasztják a környék utvonajait. Özek, vaddisznók, rókák, nyulak és patkányok futnak egymás mellett a veszedelem közös rémületében.

STADION
Sportszaküzlet
CLUJ, Calea Victoriei 1.
Női gummiharisnyák
Tennis, Football, Cserkészfelszerelések, Rakettajavító műhely.

— Perzsiában is borzalmas földrengés volt. Párisból jelentik: A moszkvai Tass iroda jelenti, hogy a perzsa határ környékén pusztított hatalmas földrengés átterjedt a határhegyeken perzsa területre és az oroszországinál is nagyobb pusztításokat végzett, emberéletben és anyagi javakban. Három hajármenyi faluban az első jelentések szerint, több mint ezer ember vesztette életét. Píruzában egész éjjelen át érztek a földjöké seket s a lakosság a szabadba menekült s a hideg ellenére ott töltötte az éjszakát is. A perzsa kormány intézkedett, hogy sürgősen orvosi segítséget és élelmiszereket indítsanak utba a hajlékát vesztett lakosság részére.

מדוע?
מדועים אנו בזה שנים בקוץ הכפר תתחיל
הישבה בכל פרסה עי הרהר שליטא בלי
שום שנוי לרעיון אדמה בתוספת יותר שאח
ברוחות וכן בתוספות הם שתקבד בעתה
עבותה דיק לבנון הארמטאטא — העולמות
מטילי יושבה בת ישראל
דקס ארמטאטא

Bengier-féle FÜRDŐRUHÁK

minden jobb detailüzletben kaphatók.

— Templomba csapott be avillám. Párisból jelentik: Toulou-ban hatalmas villám becsapott a templomba, beszakította a templom tetejét és leütötte a Szűz Mária szobrát. Ugy a szobor, mint az ojtár súlyosan megrongálódott. A templomban senki sem tartózkodott az ifjéletidő idején s a hívők az emberek vallástalanságának tulajdonítják a templomba ütött villámot.

— Eljegyzés. Krausz Iluskát, Tg.-Mures, eljegyezte Rosenfeld Jakab, Jára. Minden külön értesítés helyett.

— II. Vilmos unokája mozisínésznőt vesz el feleségül. Berjimből jelentik: A párisi Le Journal hollywoodi tudósítás megerősíti azt a hírt, hogy Vilmos ex-császár unokája: Ferdinand porosz herceg, rövid időn belül feleségül veszi Lil Damita mozisínésznőt. A herceg már hosszabb ideje Hollywoodban él Lajos Ferdinánd néven és házassága előtt — az amerikai lapok közlése szerint — megszerzi az amerikai állampolgárságot és Hollywoodban marad továbbra is.

— Nyolc hónapot kapott gyilkosságért. Marosvásárhelyről telefonálják: Pénteken délben tárgyalja a vásárhelyi törvényszék Tomsa Albert nyárádecsikfalut legény ügyét, aki egyik falusi tanemulatságon részegen leszúrta Huszár Lajos falujabeli legényt. A törvényszék az enyhítő körülmények figyelembevételével, nyolc havi fegháza ítélt a gyilkos legényt. Az enyhe ítélet jogász körökben nagy feltűnést keltett.

Rádiózik? Jár operába?

akkor nem nélkülözheti a legújabb

Operaismertetőt

Az opera és zeneirodalom remekműveit kimerítően ismerteti és nagyszámú kottapéldánnyal illusztrálja.

Eddig megjelent:

Gounod: Faust	ára 34.—
Wagner: Lohengrin	„ 34.—
Bizet: Carmen	„ 34.—
Verdi: Aida	„ 34.—
Puccini: Turandot	„ 34.—
Erkel: Bánk bán	„ 34.—
Mozart: Figaro lakodalma	„ 68.—
Poldini: Farsangi lakodalom	„ 34.—
Leoncavallo: Bajazzók	„ 34.—
Thomas: Mignon	„ 34.—
Erkel: Hunyadi László	„ 34.—
Puccini: Tosca	„ 34.—

Kaphatók az UJ KELET könyvosztályában.

ACÉLLEMEZ ÜZLETI

REDŐNYÖKET

Essingeni ablak taredőnyöket gyártunk és a legolcsóbban szállítunk. — Arajánlattal díjtalanul szolgálatunk. —

HALÁSZ TESTVÉREK

ORADEA-NAGYVÁRAD
Strada Gopalicovana 14.

Ön miért nem váltja még ki

a sékelt?

Tíz éves találgató. Felkérem mindazon volt osztálytársaimat akik az 1915-19 év július 12-én a nagybányai állami főgimnáziumban érettségi vizsgát tettek, hogy velem címüket a találgató érdeklődés közölni sziveskedjenek. Osztálytársi üdvözléssel Kovács József, Baia-Mare (Nagybánya).

Négerbarátság és fuvozás miatt emegyógyintézetbe került egy párisi német nő. Párisból jelentik: Vera Schütz asszony, egy német karmester leánya, esinos bohrány központjába került. Többek közt az volt a mániája, hogy a bárókban és lokálokban minden négernek a nyakába borult. Még sokkal súlyosabb baj volt azonban, hogy éjszakánként sétált a hoteljében és közben - fuvozóit. A súpára azonban olyan hiányosan öltözött fel, hogy maga Josephine Baker, aki ugyanabban a hotelben lakott, mélyen elszégyelte magát. A fuvozó hölgyet egyelőre emegyógyintézetbe szállították.

Tisztújító közgyűlés Margittán. Folyó hó 28-án vasárnap 2 órakor lezajlott a nagy érdeklődéssel várt rendezési tisztújító közgyűlés Margittán, mely a következő eredményel végződött. Elnök lett Dr. Friedmann Mór, ügyvéd aki 8 év óta szakadatlanul áll a hitközség élén. Alelnök Goldberger Mór, gondnokok Berger Gyula és Rubin Lajos, ellenőr Spitzer Henrik, Glück Abraham Ch. Glück Aron, Neufeld László, Spein Jakab, Lefkovits Ignác.

Most jelent meg Zsidó dalok

Eisikovits Miksa szerzeményei

Kapható az „UJ KELET” könyvosztályában.

Budapest főváros tisztviselői közül hatvanról állapították meg, hogy rosszhiszeműen pályázták meg állásukat hamisított érettségi bizonyítvánnyal. Budapesti jelentik: A főváros tanácsának elnöki ügyosztálya befejezte a vizsgálatot a hamisított Röser-féle bizonyítvánnyal rendelkező fővárosi tisztviselők és alkalmazottak ügyében. Megállapítást nyert, hogy a Röser-féle bizonyítványok alapján alkalmazott százhusz tisztviselő közül hatvan olyan egyén van, akik tudtak arról, hogy bizonyítványukhoz hamisítás útján jutottak. A fővárosi tanács elnöki ügyosztálya e hatvan tisztviselő ellen bűnsegélyesség címén feljelentést tett az ügyészségen, egyébként aziránt is intézkedett, hogy saját hatáskörében is megfelelő retorzióval éljen az üzemeiben és hivatalaiban alkalmazott és hamisított bizonyítvánnyal rendelkező tisztviselők és alkalmazottak ellen.

MOST JELENT MEG!

Dr. ROHN HILBEL. A palesztinai kolonizáció

Az első magyar nyelvű könyv, amely rendszeresen összefoglalva ismerteti: A palesztinai kolonizáció ötvenéves történetét; a palesztinai kolonizáció módszereit, tárgyi és személyi tényezőit; a kolonizáció közgazdasági és pénzügyi problémáit.

Ára 60. lej. — Megrendelhető: Az Uj Kelet könyvosztályában.

Elsőrendű munkásokat közvetít a Magánalkalmazottak Szövetségének ingyenes állasközvetítő irodája, hol kereskedelmi alkalmazottak bármilyen szakmából, tisztviselők különböző képesítéssel vannak előjegyzésben. Cégek, vállalatok és intézetek bizalommal forduljanak ide. — Magánalkalmazottak Szövetsége, Cuij, Str. Cogălniceanu 7.

Szeszgyárosok, szeszfőzők nem nélkülözhetik A szeszgyártás kézikönyvét

A legrészletesebb, legértelmesebb módon megírt szakmunkát. — Szerkesztették: Dr. Herics Tóth Jenő és Osztrovsky Antal műegyetemi magántanárok. — Ára füzve 1100, kötve 1300 lej. Kapható az Uj Kelet könyvosztályában.

Hétfőn újra megkezdődnek a helyiesoport-összejövetelek. A husvéti ünnepek következtében felbeszakadt sorozata a helyiesoport-összejöveteleknek f. hó 6-án hétfőn este újból megkezdődik. Már a kezdeti stádiumban tapasztalható volt az általános érdeklődés és rokonszenv, mely az összejöveteleket kísérte s a megjelentek nagy száma igazolta a helyiesoport vezetőségének egészséges elhatározását. Az élénk klubélet mellett tartalmas eszmecsereket folytattak és elhatározások keletkeztek, melyek termékenyítően fognak hatni nemcsak a helyiesoport, hanem az általános cionista életre is. Minden remény megvan arra, hogy a Haggibor klubhelyiségében (Köfőu. 5) megtartandó összejövetelek a cionista élet fontos tényezőivé fognak kialakulni. A vezetőség nemcsak a helyiesoport tagjait, hanem érdeklődőket is örömmel és szívesen lát, a Választmány tagjaitól pedig elvárja hogy az összejöveteleken résztvegyenek.

Román, angol, francia, német, olasz, szláv fordítások, levelek, kérvények, tudományos, irodalmi és közgazdasági cikkek. Másolások, sokszorosítások. Dr. Mandel fordító iroda. Str. Memorandului 9.

Súlyos vámvisszaélésekkel vádolnak egy nagyváradit rádiócéget. Nagyváradról jelentik: A nagyváradit vámhatalóságon nagyarányú vámvisszaélést leplezték le, melynek központjában egy nagyváradit előkelő rádió-cég áll. Kiderült, hogy a cég már hónapok óta szívesen megkötöztette az államot hamis vámbevallás útján. A cég a külföldről érkező rádió alkatrészeket villanyfeszrelési cikkeknek deklarálta, amelyeknek vámtétele jóval alacsonyabb. Ezenkívül négy-öt gépet egy gépnek vámmoltatott el a cég egy megvesztegetett vámtisztviselő útján. Miután a nyomozás az ügyben még folyik, a vámhatalóságok nem adták ki az illető cég nevét. Előreláthatólag a cégre kirovandó vámbírság a milliót jóval meghaladja.

Hat napja szabadult ki a börtönből és máris visszakerült. A kolozsvári rendőrség letartóztatta Balassa Gyula huszonkétéves mészároslegényt, aki Bakí Gyula mészárosról szalonát és mészáros-szerszámokat lopott nyolcezer lej értékben. Balassa Gyula alig hat napja szabadult ki a börtönből, ahol lopás miatt volt elzárva és most már vissza is került oda.

50 halottja van az amerikai tornádónak. Newyorkból jelentik: A hét déli állam területén pusztított kétnapos tornádónak összesen ötven halottja és száz súlyos sebesültje van. A lakosság felségítése érdekében segélykérők folyamatosan vannak.

Halálos végű repülőösszeütközés Prágában. Prágából jelentik: Tegnap a katonai gyakorlótér felett repülőharszerű gyakorlatokat végeztek több repülőgéppel. Két gép mintegy négyszáz méteres magasságban a levegőben összeütközött s anélkül, hogy a szerencsétlenséget siklórepüléses leszállással elkerülhették volna, mindkét gép lezuhant. Négy pilóta és megfigyelő altiszt életét veszítette. A gépek összetörték. A vizsgálat megállapította, hogy az üldözött repülőgép irányváltoztatása okozta az összeütközést s a váratlan fordulatot tett gépet a másik gép már nem tudta kikerülni.

אהרה גרולה

הנה אנודיע בזה שלא יהיו שום אדם שוב לבא על המודיע שפרסמה קולה פ עט ש קא שלא יעבור חץ על איסור השנת נבולה כעתיק רד ניסן אראד יצ"ו. נרשן ברנראם ש"ן שרוב

Pályázati hirdetés

A timisoara-gyárvárosi román tan nyelvű zsidó elemi iskolánál betöltendő egy újonnan szervezett tanítói állás. — Pályázhatnak román állampolgársággal bíró zsidó, okleveles férfi tanárok, akik a román nyelvet szóban és írásban tökéletesen bírják. Pályázati határidő 1929 május 10. Az állás 1929 szeptember 1-én foglalandó el. A pályázati kérvények a „Directiunea scoalei primare izraelite, Timisoara II, Str. Carageale 2. a” alá küldendők, a fizetési igények megjelölésével és felszerelendők mindazon okmányokkal, melyekkel egyrésztől a magánoktatási törvényben előirt autorizáció elnyerhető, másrészt a vallás-erkölcsi életmód és a zsidó tudás igazolható. — A Timisoarai Zsidó Iskolák Kuratóriuma.

A bolygó Zsidó

Eugen Sue világhírű regénye két hatalmas kötetben — 400 lejtért kapható az Uj Kelet könyvosztályában

Butonárleszállításra

határoztuk el magunkat, hogy üzemi munkáinkat foglalkoztathassuk, ha tehát

olcsó és jó butort

Bösendorfer, Stingl, Wirt, Productivgenossenschaft és Hoffmann

zongorát, pianinót,

akar vásárolni, ne sajnálja az utat Marosvásárhelyre és tekintse meg

Székely és Réti

butorgyár Rt.

hatalmas raktárait Hitelképes egységeinek kedvező fizetési feltételek

Hirdessen az Uj Keletben

Uj könyvek (Szépirodalom)

Arlen: Ifjú szerelmesek	ára 204 lej
Benedek Marcell: Hamlet tanár ur	108
Anet Claude: A tulsó parton	153
Cherbuliez: Holdenis Meta	102
Delmont: Város a tenger alatt	190
Dekobra: Guruló Vénusz	136
Erdős René: Pandy György ifjusága	204
Roland Horgeles: A szent Louis Demon: Az ökölvívó	136
Locke: Uri csavargó	170
Mathersy Helén („Jön a rozson át” szerzője): Győzelmes Vénusz	25
Courths Mahler: Szind Dóra	68
Oppenheim: Kalandorok és milliárdosok	25
Romain Rolland: Mahatma Gandhi	102
Sásdi Sándor: Hanna nagy utja	119
Sardou Victorie: Teodora	102
Strindberg: Az apa; Pajtások; Julia kisasszony	156
Wassermann: A lángész	255

Uj utakon

Markovics Rodion: Szibériai garnizon	ára 160 lej
Paleologue: Eugeniacsászárnő vallomásai	160
Benoit: Szerelmes ellenségek	160

Szép Ernő: Jó nő. (Legújabb költemények). Ára 102 lej.

Dosztojevszkij özvegyének emlékiratai

A legérdekesebb regénnyel vetekednek ezek az írások, amelyekben a nagy orosz író felesége feltárja előttünk Dosztojevszkij mindennapi életét, írói műhelyét és mindent, ami a költő rajongóit érdekelheti. Ára két kötetben 408 lej.

Wallace: Erőszak	ára 221 lej
Wallace: A dilettáns gonosztevő	153
Wallace: A halál angyala	163

Gárdonyi Géza műveinek gyűjteményes kiadása:

Dávidkáné	ára 136 lej
Falusi vercek	136
Pöhlönyék	136
Bor	102
Fehér Anna	102

Palle: 44 nap alatt a föld körül. (Egy cserkeszfiú utazása). Ára 136 lej.

Népszerű tudományos művek:

Mi a Rádió	ára 20 lej
Renan: Evangélium	289
Akeresztény egyház	272
Mencken: A nők védelmében. (Házasság, szerelem stb. előítéletmentes vizsgálata ez a sziporkázóan ötleletes könyv). Ára füzve 149, kötve 204 lej.	
Raul France: Az örök erdő. (Vonzó erdei séták kapcsán az ember és társadalom örök problémáit viitájtja meg a világhírű tudós). Ára 170 lej.	

Molnár Antal legújabb zenekönyvei: Zenekultúra	ára 187 lej
Jazz-band	119

Kaphatók az Uj Kelet könyvosztályában.

AZ ÖREGKOR FRISSESSÉGE az életmódtól és táplálkozástól függ. Jól emésztendő, nagy tápértékkel bíró, kellemes erősítő tápszer az öregkorban is az Ovomaltine.

Töb...
Konces...
má...
(Bucures...
Kelet tud...
hajalmas...
nap délut...
amelyen...
veft. Az é...
videsen p...
vevnt, ma...
széről béri...
az Uj Kel...
kelet sorá...
szati oszt...
ismertette...
vejt és az...
feltétlenül...
utakaj has...
helyezni.
A háboru...
sem rendb...
milliárd 200...
jeges hidak...
millió lej.
Már élet...
talos kamat...
rül adtuk a...
ságának az...
ieszámitolás...
8-ra, a lomb...
zalékról kilé...
kamatlábam...
be is lépett.
Létrejött...
vió. Szerdán...
a bansági n...
malmok tá...
koncentráci...
Körper Mór...
igazgatója...
Prochászka...
a Múmalom...
fáradozusuk...
szervezeten...
racionális...
mentheti me...
től a súlyos...
ipart. Négy...
mesvári kon...
választott, a...
a malomkon...
eladási irod...
teremtse. K...
erdélyi mal...
Az import...
nek elvámol...
Kelet, hogy...
rendeletet a...
vámolásáról...
ben, hogy a...
kat külön k...
lethez, amel...
17-én kelt, a...
nisztérium...
rendelet inté...
ben maradt...
az importör...
het helyezni...
ni a követke...
mulátorok...
amortizátor...
gummik.
Garoflid...
termelők. A...
kezes szesz...
lis szeszpar...
gi romlásba...
akiknek az...
vényt meg...
miatt ezek a...
évre értékes...
teiket. Enne...
peni meger...
volt földmiv...
ga is borha...
arábiai bors...
töle veszi á

Közgazdaság

Több mint 13 milliárd lejbe fog kerülni az utak ujjáépítése

Koncesszió útján, vagy állami kölcsönrel fogják a kormány nagyszabású beruházási programját megvalósítani

(Bucuressti-Bukarest, május 4. Az Új Kelet tud.) A kormány által tervbe vett hatalmas utépítési program ügyében tegnap délután szakértői értekezlet volt, amelyen Miklós régensherceg is részt vett. Az értekezleten megvitaták a rövidesen parlament elé kerülő új uttorvényt, majd a külföldi vállalatok részéről bérkező ajánlatokat, amelyek az Új Kelet már ismertetett. Az értekezlet során Hoisescu márnok, az utasozati osztály vezérigazgatója részletesen ismertetette az ország uthalózatának helyzetét és azokat az összegeket, amelyekre feltétlenül szükség van ahhoz, hogy az utakat használható állapotba lehessen helyezni.

A háboru alatt elpusztított és még ma sem rendezett utak ujjáépítésére 5 milliárd 200 millió lej, a felújításra még megkezdett utak kiegészítésére 500 millió lej, a beszarabiai uthalózatnak

6715 kilométer új vonallal való kiegészítésére 3 milliárd 750 millió lej, a Beszarabiát és Moldovát összekötő hidakra 200 millió lej, az erdélyi és bukovinai utakhoz 700 millió lej, egy Erdély és a regát közötti 50 kilométeres összekötő utépítésére 100 millió lej, a nyugat felé vezető utak és a fontosabb utszakaszok gránittal való burkolásához 800 millió lej, a nagyforgalmu utak kijavításához 875 millió lej, a közepes forgalmu utak megjavítására 1 milliárd 200 millió lej, a kisforgalmu utak részére 70 millió lej. Végeredményben tehát 13 milliárd 395 millió lej kell az ország uthalózatának rendezéséhez. Ezt a hatalmas programot hivatalos vélemény szerint csak koncesszió útján lehet megvalósítani, vagy pedig úgy, hogy ha az állam 7 százalékos kamatozású, 30 év alatt, évi 1500 millió részletekben törlesztendő kölcsönt venne fel.

Már életbe is lépett a felemelt hivatalos kamatláb. Tegnap számunkban hírül adtuk a Banca Nationala igazgatóságának azt az elhatározását, hogy a részámítolási kamatlábat 6 százalékról 8-ra, a lombardkölcsönöket pedig 7 százalékról kilencre emeli. A kétszázalékos kamatlábmelés a mai nappal már életbe is lépett.

Létrejött a bányási malomkoncentráció. Szerdán fejeződtek be Temesváron a bányási nagymalmok és kereskedelmi malmok tárgyalásai a régóta vajdud koncentráció kérdésében. Az akció élén Körper Mór, a Bega-malom ügyvezető igazgatója, Busch Gusztáv igazgató, Procházka Oszkár és Procházka Ede, a Múmalom igazgatói állottak és az ő fáradozásuknak köszönhető, hogy a szervezeten malompar végre ratert a racionalizálás útjára, amely egyedül mentheti meg a fenyegetett összomlásától a súlyos krízisben szenvedő malomipart. Negynapi tanácskozás után a temesvári konferencia szervezőbizottságát választott, amelynek az a feladata, hogy a malomkoncentráció közös beszerzési és eladási iródjait megaratás előtt megteremtse. Később a koncentrációba az erdélyi malmokat is be akarják vonni.

Az importált autómobilok alkatrészeinek elvámolása. Elsőnek közölte az Új Kelet, hogy a pénzügyminisztérium új rendeletet adott ki az autómobilok elvámolásáról, még pedig olyan értelemben, hogy a gépeket és a csomagolásukat külön kell elvámolni. Ehhez a rendelethez, amely 190 991. szám alatt április 17-én kelt, most pótlólag azt közli a minisztérium, hogy a 120 219. bis számú rendelet intézkedései továbbra is érvényben maradnak olyan értelemben, hogy az importőr kívánságára levonásba lehet helyezni, illetve külön lehet elvámolni a következő alkatrészeket is: akkumulátorok, védőrudak, szerszámládák, amortizátorok, kerekek és a tartálék-gummiak.

Garoflid lemondását követelik a bortermelők. Az eddigi kormányok kétféleképpen szeszpolitikája torkretette a legális szeszipart és kereskedelmet, de anyagi romlásba döntötte a bortermelőket is, akiknek az érdekében állítolag a törvényt megalkották, mert a tulprodukciónak miatt ezek a termelők képtelenek évről-évre értékesíteni egyre növekedő készleteiket. Ennek a rezsimnek tulajdonképpen megteremtője Constantia Garoflid volt földművelésügyi miniszter, aki ma is borhagytermelő és néhány beszarabiai borszeszgyár kedvéért, amely tőle veszi át az üzeműkhöz szükséges

szőlőt, kijátszotta a kisebb szőlősgazdákat a szeszipar ellen. A titkos szeszfőzés azonban a bortermelőket is válságba sodorta és hiába ígerte meg Garoflid a helyzet megjavítását, ezidég nem sikerült neki, mert a kérdés időközben túlnőtt a borszeszgyári érdekeltség hatalmi képességein. A tönk szélére jutott régi bortermelők most azt követelik, hogy Garoflid mondjon le a bortermelő szindikátusok szövetségénél viselt elnöki tisztségéről.

Újabb iparpártolási kedvezmények. Az április 30-ikán megjelent Monitorul Oficialban közzétett minisztertanácsi határozat értelmében a kolozsvári Vlad et Co. cég által létesítendő tejtermékgyár és felvágottüzem, ugyszintén a Weisz Hugó és Társa, valamint Hübsch Dávid tulajdonát képező teregovai (Szörény-megye) vánórlomalom megkapta az iparpártolási törvényben biztosított kedvezményeket. Ugyancsak megadta az iparpártolási törvényben biztosított kedvezményeket a május másodikán megjelent minisztertanácsi határozat a következő erdélyi vállalatoknak: Ideál gyermekkosci és kerékpárgyár, tulajdonos F. Schembra Medgyes, a kolozsvári Victoria butorgyár, amelynek tulajdonosa Fischer Rudolf, valamint a zombolyai Venus fésű és gombgyár.

Egy komoly szó a szemüveget viselő közönséghez

Mindazok, akik születéstől fogva, avagy későbbi külső behatás folytán kénytelenek szemüveget viselni, különös gondot kell fordítani arra, hogy — akár saját maguk választotta, akár orvos által előírt szemüvegük — pontosan feleljenek az arcukhoz találó keretet kapjanak.

Amilyen lényeges, hogy kényes esetekben az ügyeket orvos írja elő, éppoly lényeges azoknak, akik sokat írnak, olvasnak, avagy precíz rajzokat, mechanikai munkát végeznek, hogy a keretet szaklászterész válassza meg; szükség esetén íromájja azt a fejjükre és arc szerint.

Ezen okok figyelembe vétele indította Kolozsvár alantjegyzett, legrégebbi szaklászterész céget azon — nyugaton régen bevált rendszer bevezetésére, hogy minden darab — üzletében összeállított szemüveget cégjegyevel ellát, a kereten előforduló defirmációt, vagy törést 2 éven át díjtalanul végzi és erről írásbeli garanciát vállal.

Azon biztos hiszemben, hogy az intelligens közönség ezen rendszer előnyeit felismeri és értékeli, kérem szives pártfogásukat.

Kun Mátväs Fia
szaklászterész
Cluj, Calea Viktoriel 12. szám.
Alapítási év 1864

SZÍNHÁZ — MŰVÉSZET

A Magyar Színház műsora:

Vasárnap d. u. 3-kor: Tábornok helyett: Páris rózsája. (Amerikai újdonság, rendkívül olesó mozi-helyárrakkal. Jegyek ára: 50, 40, 30, 20 és 10 lej. Sorozatszám 367.)

Vasárnap délután 6 órakor: Pista néni! Újdonság ötödösör. Rendes helyárrakkal. Sorozatszám: 368.)

Vasárnap este 9 órakor: Ida regénye. (Újdonság, esti előadás mérsékelt helyárrakkal. Bérletszűnetben. Sorozatszám: 369.)

Hétfőn este 9-kor: Az ördög (Bérleten kívül. Igen olesó mozi-helyárrakkal. Helyárrak: 50, 40, 30, 20 és 10 lej. Sorozatszám: 370.)

Kedd este 9-kor: A trónörökös. (A Habsburg-ház tragédiája. Rudolf királyfi és Vetsera Mária szerelmi története. Nagyon olesó mozi-helyárrakkal. Jegyek ára: 50, 40, 30, 20 és 10 lej. Sorozatszám: 371.)

Szerda este 9-kor: Beszterce ostroma. (Újdonság elősör. A budapesti Vig-színház óriási sikerű műsordarabja. Mikszáth Kálmán dramatizált regénye. Première-bérlet 39. szám. Sorozatszám: 372.)

Csütörtök d. u. fél 6-kor: Hivatalnok urak. (Nagyon olesó mozi-helyárrakkal. Jegyek ára: 50, 40, 30, 20 és 10 lej. Ssz.: 373.)

Csütörtök este 9-kor: Éva grófnő. (Pechy Erzsinek a budapesti Fővárosi operette színház primadonnájának vendégjátéka. Mérsékelt emelt helyárrakkal. Bérletszűnetben. Ssz.: 374.)

Péntek d. u. fél 6-kor: A régi nyár. (Nagyon olesó mozi-helyárrakkal. Jegyek ára: 50, 40, 30, 20, 10 lej. Ssz. 375.)

Péntek este 9-kor: Alexandra. (Pechy Erzs vendégjátéka. Mérsékelt emelt helyárrakkal. Napi bérlet 40. szám. A. Ssz.: 376.)

Szombat d. u. fél 4-kor: Hőfehérke és a hét törpe. (Gyermekelőadás nagyon olesó mozi-helyárrakkal. Jegyek ára: 50, 40, 30, 20 és 10 lej. Ssz.: 377.)

Szombat este 9-kor: Zenebona. (Pechy Erzs vendégjátékával. Mérsékelt emelt helyárrak. Première bérlet 40. szám. Ssz.: 378.)

A Magyar Színház mozi-műsora:

Vasárnap d. e. 11-kor: Dániel az orosz-lánkertreben. (Matiné 15 és 10 lejes helyárrakkal)

Hétfőn és a rákövetkező napokon: Hogyan kell ma férjet fogni

Csütörtökön 3-kor, 5-kor és 7-kor: A tizedik parancsolat (Felebarátod feleségét ne kívánjad)

Pénteken 3-kor, 5-kor, és 7-kor: A tizedik parancsolat. (Felebarátod feleségét ne kívánjad)

Vasárnap d. e. 11-kor: Dániel az orosz-lánkertreben. (Matiné 15 és 10 lejes helyárrakkal)

Hétfő 3-kor, 5-kor és 7-kor: Hogyan kell ma férjet fogni? (A legragyogóbb, legkacagtatóbb amerikai filmújdonság. Főszereplő: Marion Davies. Jegyek 30 és 20 lej.)

Kedden 3-kor, 5-kor és 7-kor: Hogyan kell ma férjet fogni?

Szerdán 3-kor, 5-kor és 7-kor: Hogyan kell ma férjet fogni?

Csütörtökön utóljára, csak egy előadásban d. u. 3-kor: Hogyan kell ma férjet fogni?

A Nemzeti Színház és a Román Opera heti műsora:

Vasárnap d. u.: Károly néneje. Vasárnap este: Alarcosbál (Jean Athanasiuval.)

Hétfő este: Faust. (Olesó helyárrakkal.) Kedd este: Szent János éjszakája. (Bemutató.)

Szerda este: Lohengrin. (Rabega Vasile fellépésével.) Csütörtök este: A boszorkány. (Gyermekelőadás.)

Péntek este: Sámson és Delilla. (Rabega Vasile fellépésével.) Szombat este: Szent János éjszakája.

A színházi iroda közleményei:

Hogyan kell ma férjet fogni?

Főszereplő: Marion Davies

Bizonyos hogy hétfőn d. u. és este kedves és fiatal ejadó lányokkal lesz tele a magyar színház jágas nézőtere. Egy ragyogó bábajos, hallatlan mulatságos film-újdonságot fognak vetíteni, amely megtanít mindenkit arra, hogy milyen ártatlan furfangokkal, ügyeskedéssel lehet a mai nehéz világban a férjre szert tenni.

Aki nagyon olesón jól akar mulatni, aki kétórára felejtteni akarja buját-báját, gondját, napi vesződéseit — az nézze meg hétfőn este ezt a nagyszerű újdonságot. Azzal fog távozni a színházból, hogy még ilyen jól sohasem mulatott. Előadások kezdete: hétfőn, kedden és szerdán: 3, 5 és 7 órakor. Legdrágább jegy 30 lej.

Pechy Erzs vendégjátéka. A leghiresebb magyar operette-primadonna, a tü neményes hangu s jüneményes szépségű Pechy Erzs jön a jövő hét közepén Kolozsvárra, hogy néhány estén gyönyörködtesse nagyszerű művészetével közönségünket. Legparádásabb szerepeiben fog fellépni. Természetes, hogy a kitűnő és dédelgetett primadonnát csak fantasztikus áldozattal sikerült néhány estére megnyerni s ezért a helyárrakat mérsékelt emelni kellett. A bérjök iránt való különös figyelemből, ugy a premiere-bérlet, mint az összes napi-bérlek megkapják Pechy Erzs egy-egy fellépését. Első fellépése csütörtökön az Éva grófnő-ben.

Ördög és Trónörökös. Esti előadások, mozi-helyárrakkal. Hétfőn este 9-kor Molnár Ferenc leghíresebb darabját, az Ördög-öt, kedden este ugyancsak 9 órakor a Trónörökös, Rudolf királyfi és Vecsera Mária tragikus szerelmi történetét adják. Mindkét esti előadást nagyon olesó mozi-helyárrakkal tartják meg. Jegyek árai: 50, 40, 30, 20 és 10 lej. Dániel az orosz-lánkertreben. 15 és 10 lejes helyárrakkal. Vasárnap d. e. 11-kor mozi-matiné lesz nagyon érdekes és nagyon változatos műsorral. A műsor 16-száma Dániel az orosz-lánkertreben. — Helyárrak 15 és 10 lej.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyzeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej. Álláskeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apóhirdetések díja előre fizetendő. Jelleg levelet csak úgy továbbítunk, ha portó bélyeg mellékelve van. Eljegyzésdíj díja 250 lej.

Abszolút intelligens, biztos existenciájú, 40 éven felüli izr. ur emberhez férjhezmenne kimondott úrnő, 1 millió lej hozományval. Ajánlatokat „Intelektuel” jellegre a kiadó továbbít.

Üzlethelyiség kiadó Ma om-utca 28 sz. alatt

Két fiatal ember lakást kaphat azonnalra. — Ugyanott jó kóser házi kóser kapható esetleg házakhoz kihordásra. Pista Unirii 21. Bent az udvarban, a kapuval szemben.

Társalkodónőnek ajánkozik izr. ur nő, ki perfekt német, hol esetleg a háztartást is vezetné. Anyahelyettesnek, gondnoknőnek vagy hasonló állást is vállalnék. Szives megkereséseket „Komoly, megbízható” jellegre e laphoz kérek.

Jókarban levő 11-ös számú olajprést keresek. Rothschid Válcu de jos jud. Sálaj.

300.000 leivel be-társulnék kereskedelm. vagy ipari vállalatba. Ajánlatokat május hó 15-ig „Komoly munka-e” jellegre a kiadóba.

Német Freilecht keresek két gyermek melé. Cim Rudolf Moze, Cluj.

A fiatal mesemondó

Írta: JICCHOK LÉB PEREC

Az öreg a belső zsebéből kicsiny könyvecskét vesz elő és átadja azt az okos fiucskaának. Szép kicsi könyv, aranymezése van és sok kép van benne.

— Nesze — mondja — erigy, ülj le és olvass belőle. Ha majd egy oldalt olvasnál, okosabb leszel szüleidnél is. Két oldalnál okosabb leszel az egész falunál és ha a könyvecske felét elolvastad, akkor okosabb leszel három professzornál.

A fiu elveszi a könyvet, leül és elkezd olvasni.

A két fiucska azonban tovább megy. Utjukat a kigyó állja el. Az egyik elfut, a másik úgy megijed, hogy elmozdulni is képtelen.

A kigyó azonban nem haragszik rá, megsimogatja arcát és barátságos kigyó hangon kéríti tőle:

— Hová mégy kicsi fiam?

Elmondja, hogy a hercegnőhöz megy, akit fel akar ébreszteni, el akarja venni feleségül, mert a tanító mondta, hogy a hercegnő nagyon szép.

— Szereted a szépet?

— Persze hogy szeretem.

— Ha szereted, akkor gyere velem, lásd, ott áll a kristályból való palota és ebben a palotában laknak a legszebb leányok. Bársonnyruhát viselnek és fehér selyemből készült papucsokat. Ajkaik pirosak, mint a cseresznye és szemük úgy fénylenek, mint a gyémánt. Kiválaszthatod magadnak a legszebbet, nincs is olyan mese és az ut egészen egyenes.

Követi a kigyó utját.

De mit tegyen a negyedik fiuval? Engedje, hogy elérje célját? Nagy kár lenne ezért!

A legszerencsétlenebb lenne mindnyájuk közül. Hiszen nem lenne semmi a világon, ami után vágyakozhatna.

Mégis a nő kedvéért kell hogy célhoz jutassa a negyediket is.

El fogja érni a hegyvesesot, fel fogja ébreszteni a hercegnőt és aztán?

Aztán jön a lakodalom. Zene és tánc. Egy lakodalmi ut... Séta a függőkeretekben.

A nő be fogja zárni a szemeit az elragadtatástól.

Nagyon meg lesz indulva és nem is fogja észrevenni, hogy a karjai közé veti. ( ) pedig esedékozva fogja kérdezni, miért is teszi ezt. A leány égi arcát oda fogja szerítani az övéhez, érezni fogja tiszta lehelletét, csókolni fogja, közben szemrehányást fog tenni önmagának.

Hirtelen fel fog ugrani a leány, sápadtan, sirni fog, ő le fog borulni lábai elé, becsánstot fog kérni, lelke mélyén azonban közeledésnek fogja mondani önmagát. Mindegy a nő meg fog neki becsánstani, de sokáig nem jön majd el hozzá.

Valaki meglökte De az a másik a nedves járdán majdhogy eleszött.

Sötét van a lépcsőházban. Egyetlen petróleumlámpa két emeletet kénytelen megvilágítani. Nincs gyufa nála. Szomszédjának van egy elektromos zseblámpája, de ő nem irigyliz ezért: a felesége ugyanis borzasztó esunya. Valahányszor elmegy ajtójuk mellett, reszket a félelemtől, hogy esetleg kijön: Csunyaság a legsúlyosabb bűn a világon. És ha a háziasszony esunya, akkor a eseléd még

esunyább. Brri!

Összerezen a hidegtől és utálatától. Elfelejtette, hogy cipői el vannak tépve és gyalog ment ebben a nedvességben.

Este bizonyára köhögni fog és talán láza lesz. Az orvos tüdőbajról fog majd beszélni és megijeszti.

— Miatyam — mondja magában — legyen jüdbaj — csak legyen valami, ez a fő.

Ijedten megállt.

A lépcsőház egyik sarkában egy halvány fényben uszó képet lát.

Szedérasztal... Höföhér terítő... piros borospoharak... fénylő tányérok... régi ezüst evőeszközök, kandelláberek...

Anyja ott áll az ajtó előtt és áldást mond a gyertyák felett. Látja őtet, de háttal áll és látja, hogy vállalai remegnek. Bizonyára sir és miatta sir és kérdi önmagát, vajjon hol lehet az ő rossz ría.

Megint kezdődik, — gondolja magában. Haragszik önmagára, hogy így elérzékenyül és felfut a lépcsőn.

De nyomban azután megsajnálja, hogy elfutott a képzelet elől.

— Anyám bizonyára megfordult utánam és nézte a futásomat. Vajjon hogy néz ki szegény. Azt írja, egész éjszakákat nem tud aludni. Azt írja, hogy vigyázzon magára, a hűvös időben könnyen meghül az ember.

És a levél mellé négy pár harisnyát küldött.

Kezei reszketek, amikor kinyitotta szobája ajtaját.

Mégis különös, hogy az ember úgy elhanyagolja magát. Ezt nem szabadna tennie.

Kemény lépésekkel megy be a szobájába és világságot gyújt. Nem fél a sötétségtől. És körülnéz.

— Milyen szánalmas ez a szoba! — mondja magában.

Pókhálával, porral van tele, de biztos hogy kenyérmorzsza, vagy egyéb pézsaohor ilos eledel maradéka nincs a szobában.

Holnap bizonyára meghívja valaki a szobájára. El fog menni a német iskola előtt és valamelyik ismerős tanító bizonyára magához invitálja...

Leül ágya szélére Kicsiny lámpája sercegett. Fel akart állani, hogy rendbe hozza a kanecot, de amikor felállott, már azt se tudta, hogy voltaképpen mi is akart csinálni.

Megint kinyitotta lábait, a kicsiny falitükörre néz, leemel, belonéz és nézi önmagát.

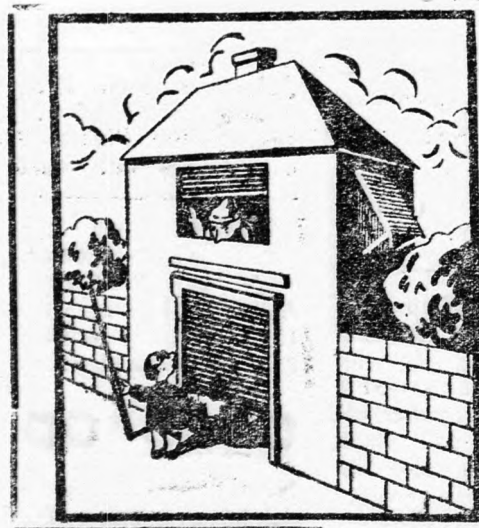
— Egyáltalán nem vagyok olyan esunya, nekem hiába beszél az a leány!

Nevet és visszahelyezi megint a tükört a falra.

— Kissé fekete vagyok, de a szemem...

Szemre büszke. Nincs fehérnép, aki ellent tudna állani ezeknek a szemeknek. Ha valamelyik nővel intim barátságba kerül, a nő a szemét csókolja... Ajkai nagyon vastagok... és nagyon viharosan csókol... ezek az ajkak még bajt fognak hozni reá... Amikor még ott-hon volt...

(Vége köv.)

Redőnygyártásban

3 évtizedes tapasztalattal

SZÁNTÓ DEZSÓ ÉS FIA

redőny- és kályhagyára Oradea

első helyen áll.

Acéllemezredőnyök. Esslingneifaredőnyök

Nyomatott a „Cartea Românească” környvnyomdájában, Str. Dorobantilor 14-16.

Most jelent meg

Autó kézikönyv

Írta: WEINER EMIL

Az „Autó Kézikönyv” két részre oszlik:

Első része

az előismereteket tartalmazza (mechanika, elektromosság, stb.) azok számára, akik ezeket nélkülözik, vagy ismereteiket fel óhajtják újítani. Ezek az előismeretek az automobil szerkezetének és működésének megértéséhez nélkülözhetetlenek, viszont ezek segítségével a könyvet a laikus is könnyen megértheti.

A második rész

az autó szerkezetének, kezelésének és vezetésének ismertetésével foglalkozik, az érthetőség követelménye részletekkel, amit szemléltetőleg segítenek elő a nagyszerű kivitelei ábrák.

Az AUTO KÉZIKÖNYV a nagyközönség számára van írva és a kezdősoffortól a más szakmában működő mérnökig mindenki élvezettel és tanulsággal olvashatja.

520 ábra

610 oldal

Ára füzve 510

Komoly és vig könyvek:

Fülöp Miller René: Rasputin a szent ördög, a szi-bériai muzsik és a nők (450 nagy oldal, 93 képpel)	ára 612 lej
Renan Ernő: Az apostolok	„ 221 „
„ Jézus élete	„ 306 „
W. J. Locke: Pujol Arisztid vidám kalandjai	„ 170 „
„ Simon de Gex megtérése	„ 238 „
Sibilla Alermo: Szeretlek, tehát vagyok	„ 170 „
Paul Langenscheidt: A férjtől a férjig	„ 136 „
Szenes Tilda: A nagyszerű házasság	„ 272 „
Szerencsés Péter: Pontopóddannak, a jelenkor legnagyobb írószénijének Nobel-díjat nyert regénye: két kötet	„ 476 „
Thea von Harbol: A Spion	„ 102 „
L. Merrick: Bűn és bűnhődés	„ 85 „
L. O'bourne: Halott János királysága	„ 119 „
Szederkényi Anna: Az asszony meg a fészek	„ 119 „
Courth Mahler: Követek	„ 95 „
„ Győzelem	„ 115 „
„ A megmentő	„ 25 „
Osbourne: Sportszerelem	„ 25 „
Farkas Imre: Sisters takács	„ 25 „
Harland: Prospero barátom	„ 25 „
Hornung: Az új herceg	„ 25 „

Kaphatók az Uj Kelet könyvostályában.

Több mint 50% -al olcsóbban
680 lej helyett 320 lejért

kaphatja rövid ideig H. G. WELLS

„A művészetek fejlődése”

című kötetét ragyogó kiállításban, félbörkötésben.

107
illusztrációval

Művelt ember
könyvtárából
e könyv nem
hiányozhatik.

Az irodalom, zene és a
képzőművészetek történe-
tének áttekintése a leg-
régibb időkől napjainkig.

Kapható az UJ KELET könyvostályában.

SZERKES
Ejeli
KIADÓH
Str
ELOFIZE
Egész
Félév
Negy
Egy h
X évfo
19
• 568

M
A kisebb
küldött
jelentése sz
vonatkozóla
emlési jogá
eljárásokat
Tudvalevő.
tagok, név
kültügymini
bizott és Q
tomata, egy
hogy valam
tok lennéne
a Népszöve
ezekre az
leginkább b
vára felhas
Ha ennek
azt a meg r
hozta, meg r
vizsgálásána
ezideg a né
változtatni
a bizottság
halmazokka
amelyek a r
nyitották, k
korlati és el
súlyos hibák
államokban,
mokban is,
át kisebbség
Mindenes
sajtó kisebb
izgatottság,
meg meg sem
Idebent az
los és nem f
lunk aziránt
dést teljes
emberi jogo
hogy ezáltal
és termelési
és kisebbség
igéretet bir
mind oda k
videbb időn
nyel radiká
ségek kíván
ségek kíván
tenciális és
jába tartozz
A kisebb
előtt sem
többet, vagy
jogoknak ti
goknak tis
gét eddig
olismerte és
akkor, hogy
kázott nyu
mányhoz k
kisebbségi p
híret fogadj
mégis min
nem is akat
ellenére, ho
jális nyilatk
lönös izgat
bántó ellent
Az a néze
sajtójának l
nyugtalan
önosztant é
Mert ebben
mára egész
jognak a ki
miatt a buk
olyannyira